

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA
Katedra teologické etiky a spirituální teologie

PhDr. Ivana Hajičová

**Analýza činnosti
Papežských misijních děl
v České republice**

Diplomová práce

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Libor Ovečka, Th. D.

Praha 2013

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 1. dubna 2013

PhDr. Ivana Hajičová

Bibliografická citace

Analýza činnosti Papežských misijních děl v České republice [rukopis] : diplomová práce / Ivana Hajičová; vedoucí práce: Libor Ovečka. -- Praha, 2013. -- 61 s.

Anotace

Diplomová práce „Analýza činnosti Papežských misijních děl v České republice“ si klade za cíl prozkoumat, nakolik je činnost Papežských misijních děl u nás opravdu misijní. Nejprve definuje základní pojmy: misijní činnost, charita, humanitární pomoc a rozvojová spolupráce (1. kapitola). Jejich společným jmenovatelem je starost o druhého; charitativní a misijní činnost je motivována nábožensky a koná ji církev, naopak humanitární pomoc a rozvojová spolupráce je záležitostí sekulárního státu (i když v běžné mluvě se přesně nerozlišují). Charitativní činnost, tj. nezištná pomoc potřebným, nemá náboženský cíl, není nástrojem evangelizace, naproti tomu vlastním cílem misie je hlásání evangelia (2. kapitola). To je náplní Papežských misijních děl v celosvětovém měřítku a s tím cílem byla zakládána: Dílo šíření víry 1822, Dílo dětí 1843, Dílo sv. Petra apoštola 1889 a Misijní unie 1916. (3. kapitola). Jejich činnost v ČR se od obnovení roku 1993 bohatě rozvíjí v různých formách členství a účasti a i výnosy sbírek rostou – za deset let existence na desetinásobek (4. kapitola). Podle toho, na co jsou tyto prostředky vynakládány, určíme základní charakter instituce. Přesné údaje národní kanceláře o využití finančních prostředků za léta 2011 a 2012 ukazují, že zhruba tři čtvrtiny jsou vynaloženy na misijní činnost a jedna čtvrtina na charitativní činnost. Ta se týká výhradně Díla dětí (které ji má v popisu práce od založení) a je zajímavě vyvážená intenzivní pastoračí dětí v ČR (5. kapitola). Závěr je, že Papežská misijní díla v ČR jsou ve skutečnosti mnohem více misijní, než sama sebe prezentují.

Klíčová slova

Papežská misijní díla, misijní činnost, charitativní činnost, humanitární pomoc, rozvojová spolupráce

Abstract

The aim of the thesis “Analysis of the Pontifical Missionary Societies’ (PMS) Activities in the Czech Republic” is to determine to what extent the activities of Czech PMS are truly missionary. First, basic terms are defined: mission, charity, humanitarian aid, and development assistance (Chapter 1). What they all have in common is caring for others; charity and mission have religious motivation and are carried out by the Church, whereas humanitarian aid and development assistance are matters of a secular state (though in everyday use the terms are often confused). Charity, i. e. selfless help to those in need, does not have a religious goal, it is not an instrument of evangelization unlike mission, whose aim it is to proclaim the Gospel (Chapter 2). Mission lies at the heart of the PMS on a worldwide scale and for this purpose they were established: Society for the Propagation of the Faith 1822, Society of the Holy Childhood 1843, Society of St. Peter the Apostle 1889, and Missionary Union 1916 (Chapter 3). Since their renewal in the CR in 1993 the Societies have developed a wide range of membership forms and activities, and collection yields have grown tenfold (Chapter 4).

What the money is spent on determines the basic character of the institution. Exact data of the National Office for 2011 and 2012 show that about three quarters of the donations are spent on mission and one quarter on charity. Charity concerns only the Holy Childhood Society (which has embraced it since its establishment) and is balanced by intensive pastoral work with children in the CR (Chapter 5). The conclusion is that the PMS are in fact significantly more missionary than they present themselves.

Keywords

Pontifical Missionary Societies, mission, charity, humanitarian aid, development assistance

Počet znaků (včetně mezer): 126 392

Poděkování

V prvé řadě děkuji Pánu Bohu za to, že mi dal sílu tuto práci napsat.

Mé srdečné a radostné díky patří i mé rodině a přátelům, neboť bez jejich moudrého doprovázení, cenných rad a nápadů, účasti a povzbuzování by toto dílko dozajista nebylo vzniklo.

Při zkoumání činnosti Papežských misijních děl mi bylo dopřáno si uvědomit dříve netušený rozsah a dosah jejich obětavé a záslužné práce a i za to jsem vděčná. Děkuji také sr. Emanuele Halíkové z národní kanceláře za poskytnutí důležitých údajů.

A v neposlední řadě děkuji doc. PhDr. Liboru Ovečkovi, Th. D., že se laskavě ujal vedení mé práce.

Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal. A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku. (Mt 28,19-20)

Jděte do celého světa a kaďte evangelium všemu stvoření. (Mk 16,15)

Řekl jim: „Tak je psáno: Kristus bude trpět a třetího dne vstane z mrtvých; v jeho jménu se bude zvěstovat pokání na odpuštění hříchů všem národům, počínajíc Jeruzalémem. Vy jste toho svědky. Hle, sesílám na vás, co slíbil můj Otec; zůstaňte ve městě, dokud nebudete vyzbrojeni mocí z výsosti.“ (Lk 24,46-48)

Ježíš jim znovu řekl: „Pokoj vám. Jako mne poslal Otec, tak já posílám vás.“ Po těch slovech na ně dechl a řekl jim: „Přijměte Ducha svatého. Komu odpustíte hříchy, tomu jsou odpuštěny, komu je neodpustíte, tomu odpuštěny nejsou.“ (Jan 20,21-23)

Proč misie?

Při pohledu na dnešní svět plný změn, prolínání kultur, nových idejí s důrazem na svébytnost a svobodu jedince přicházejí otázky: Je misie mezi nekřesťany ještě aktuální? Nebude nahrazena dialogem mezi jednotlivými náboženstvími? Není snad podpora ve sféře humanity postačujícím úkolem? Nevylučuje úcta ke svobodě svědomí každý pokus o konverzi?

Jan Pavel II v úvodu své encykliky *Redemptoris missio* ze 7. prosince 1990 o stálé platnosti misijního poslání vysvětluje důvody, proč ji napsal¹: totiž aby vyzval církev k obnovení misijní horlivosti. Neboť jednak práce pro misii na celém světě obnoví církev a upevní víru novými podněty a jednak – a to především – je misijní evangelizace přednostní službou, kterou může církev prokázat každému člověku.

Lidstvo sice vykazuje podivuhodný pokrok v různých oblastech života a existence, ale jako by ztratilo smysl pro nejvyšší hodnoty a pro život sám. Hledí si především horizontální dimenze, zatímco vertikála mu uniká. Co se však z člověka stane, jestliže nepřekročí sám sebe, neotevře se absolutnu? Odpověď je nejen v životní zkušenosti jednotlivce, ale také v dějinách lidstva – zapsaná krví prolitou ve jménu ideologií a politických režimů, které chtěly vybudovat „nové lidstvo“ bez Boha.²

Prohlášení o náboženské svobodě *Dignitatis humanae* říká: „Lidská osoba má právo na náboženskou svobodu. Tato svoboda spočívá v tom, že všichni lidé musí být svobodní od jakéhokoli útisku, ať již je tento tlak vykonáván jednotlivci nebo společenskými skupinami jakékoli mocenské formace, takže v náboženských záležitostech nesmí být nikdo nucen jednat proti svému svědomí; nesmí se mu však ani zabraňovat jednat podle svého svědomí, soukromě nebo veřejně, jednotlivě nebo spolu s jinými v rámci přiměřených hranic.“³ Hlásání Krista a podávání svědectví o něm nenarušuje svobodu, jestliže se při něm plně respektuje svědomí druhého. Víra je podmíněna svobodným souhlasem člověka, bez toho není možná, ale také není možná bez toho, že by se člověk s křesťanstvím vůbec seznámil. Proto církev nemůže ustát ve svém misijním snažení. Vždyť i tím, jak roste počet lidí na světě, přibývá těch, kteří neměli možnost Krista poznat.

*Na otázku Proč misie? odpovídáme s vírou a zkušeností církve: Otevřít se Kristově lásce znamená pravé osvobození. Osvobození od vzájemného odcizení i omylů, od otroctví, do kterého nás uvrhuje moc hříchu a smrti.*⁴

¹ Srov. Jan Pavel II. *Redemptoris missio* 1-3

² srov. Jan XXIII. *Mater et Magistra* 217

³ 2. vatikánský koncil, *Dignitatis humanae* 2

⁴ *Redemptoris missio* 11

Obsah

Obsah.....	9
Úvod.....	10
1. Základní pojmy.....	12
1. 1. Misijní činnost.....	12
1. 2. Charita.....	13
1. 3. Humanitární pomoc.....	13
1. 4. Rozvojová spolupráce.....	14
2. Charakteristika jednotlivých oblastí činnosti.....	15
2. 1. Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce.....	15
2. 2. Charita a misie.....	18
3. Papežská misijní díla.....	25
3. 1. Historický vývoj.....	25
3. 2. Papežská misijní díla dnes.....	28
3. 3. Organizační struktura Papežských misijních děl.....	30
3. 4. Hospodaření Papežských misijních děl.....	33
4. Papežská misijní díla v České republice.....	37
4. 1. Historie.....	37
4. 2. Základní rámec Papežských misijních děl v České republice.....	38
4. 3. Konkrétní činnost.....	41
4. 4. Cíle na domácím poli a jejich naplnění.....	48
5. Hodnocení činnosti.....	53
5. 1. Misijní činnost.....	53
5. 2. Činnost organizovaná misijní stanicí.....	54
5. 3. Výsledky analýzy.....	54
Závěr.....	56
Seznam tabulek, obrázků a grafů.....	57
Tabulky.....	57
Obrázky.....	57
Grafy.....	57
Seznam literatury.....	58
Církevní dokumenty.....	58
Použitá literatura.....	58
Zdroje.....	60

Úvod

Papežská misijní díla jsou v celosvětovém měřítku největší misijní organizací římskokatolické církve. Slovo „papežská“ v názvu vyjadřuje záštitu a záruku Svatého Otce za tuto organizaci, jakož i její centrální a zároveň univerzální charakter. Papežská misijní díla jsou rozeseta vpravdě po celé zeměkouli; národní sekretariáty jsou ustaveny v přibližně 120 zemích světa.

S Papežskými misijními díly se všichni praktikující katolíci setkávají přinejmenším jednou za rok při Misijní neděli, jejíž sbírka je věnována právě Papežským misijním dílům, konkrétně Dílu šíření víry. Kolikrát jsem si při té příležitosti kladla otázku, co přesně Papežská misijní díla jsou, kam a jakou cestou výtěžek sbírky putuje, jak konkrétně se uplatní v misii.

Tato práce si klade za cíl prozkoumat identitu Papežských misijních děl v České republice, tak jak ona sama sobě rozumějí a jak se navenek prezentují. Naším cílem tedy není ověřovat platnost zveřejněných zpráv a informací pomocí jiných – nezávislých zdrojů, ani zkoumat účinnost působení Papežských misijních děl v hlásání evangelia, nýbrž analyzovat jejich činnost na základě veřejně dostupných zdrojů a především jejich sebe prezentace, a to jak kvalitativně, tak kvantitativně. Půjde nám tedy o to utřídit jednotlivé aktivity a cíle finanční podpory podle toho, nakolik odpovídají slovu „misijní“ v názvu instituce, případně mají jiný charakter, a stanovit kvantitativní zastoupení takto identifikovaných typů činnosti a využití finančních prostředků.

Abychom tak mohli učinit, je nejprve zapotřebí vyjasnit, s jakými pojmy budeme pracovat, a proto v první kapitole uděláme „terminologický úklid“, tedy definujeme základní pojmy: misijní činnost, charita, humanitární pomoc a rozvojová spolupráce.

Ve druhé kapitole se zamyslíme, čím jsou tyto činnosti motivovány, poukážeme na vzájemné souvislosti a rozdíly a uvedeme typické aktivity v jednotlivých oblastech. Podíváme se, jak se spolu s církví historicky vyvíjelo pojetí hlásání evangelia.

Abychom porozuměli působení Papežských misijních děl u nás, musíme poznat podstatu této instituce jako celku. Třetí kapitola tedy přinese popis Papežských misijních děl ve světovém měřítku. Nejprve přiblíží vznik a historii jednotlivých Děl a poté popíše jejich cíle a zaměření. Podáme přehled organizační struktury a úkolů jednotlivých jejích složek, vysvětlíme, jak funguje hospodaření.

Čtvrtá a pátá kapitola se zaměří na Papežská misijní díla na našem území. Budeme v nich především vycházet z materiálů, která Papežská misijní díla v České republice o sobě zveřejňují, jako jsou vlastní webové stránky, tiskové zprávy, výroční zprávy, propagační a informační tiskoviny a audiovizuální materiály, vystoupení při různých besedách ve farnostech i v médiích.

Ve čtvrté kapitole se po krátkém exkursu do historie budeme zabývat hlavně současným stavem. Podáme výklad organizační struktury a přehled různých forem zapojení do činnosti, které se věřícím nabízejí. Uvidíme, že vše směřuje k tomu, aby věřící rozvíjeli misijního ducha církve, aby podporovali misie modlitbou a finančně.

V páté kapitole nás pak bude zajímat, jak se s vybranými finančními prostředky nakládá, do kterých míst planety směřují a především na co se využívají. Tedy jaký typ činnosti a v jakém rozsahu umožňují konat prostřednictvím Papežských misijních děl dobrodinci z České republiky.

A podle toho se konečně pokusíme stanovit základní charakter činnosti Papežských misijních děl u nás, a tím jejich identitu tak, jak se jeví na základě naší analýzy.

1. Základní pojmy

V souvislosti s pomocí poskytovanou do zahraničí se setkáváme s pojmy misijní činnost, charita, humanitární pomoc a rozvojová spolupráce. Než s nimi budeme dále pracovat, je třeba je definovat.

1. 1. Misijní činnost

Pojem *mise/misie* je odvozen od latinského slovesa *mittere* = *poslat*, a znamená tedy poslání, vyslání za účelem splnění nějakého úkolu. V křesťanském prostředí tento termín dlouhá staletí znamenal poslání Ježíše Krista jakožto Syna Božího na svět za účelem vykoupení člověka. Teprve v posledních asi dvou stoletích se rozšířilo použití tohoto termínu pro poslání křesťanů za účelem šíření dobré zprávy o spáse, vykoupení, Boží lásce k lidem.

Jak uvidíme v kapitole o historickém vývoji (2. 2. 3.), pohled na misijní činnost se v průběhu staletí různě proměňoval, a to jak v závislosti na společensko-politické situaci, tak podle soudobé teologické reflexe poslání církve. V současnosti se pod pojmem *misie* rozumí *misie ad gentes* podle dekretu II. vatikánského koncilu o misijní činnosti církve *Ad gentes* ze 7. prosince 1965:

*„Zvláštní akce, kterými hlasatelé evangelia, posláni církví a jdoucí do celého světa, plní úkol hlásat evangelium a zakládat církve mezi národy nebo skupinami, které dosud v Krista nevěří, se všeobecně nazývají „misiemi“. Uskutečňují se misijní činností, většinou se konají na určitých územích, uznaných Svatým stolcem. Vlastním cílem misijní činnosti je evangelizace a zasazení církve do půdy v národech nebo skupinách, kde ještě nezapustila kořeny.“*⁵

Tím, že misijní činnost směřuje k lidem a národům, kteří ještě Krista neznají nebo jimž chybí dostatečně zralá křesťanská společenství, národům, jejichž kultura není dosud prodchnuta evangeliem, se zásadně liší od pastorační a nové evangelizace. Pastorační činnost se rozvíjí ve společenstvích se solidní křesťanskou strukturou, která vydávají svědectví evangeliu svým životem, vyzařují ho do svého okolí a cítí zodpovědnost za světovou misii. Existuje ještě třetí situace jaksi mezi těmito dvěma, totiž skupiny pokřtěných, zpravidla v zemích se starou křesťanskou tradicí, kteří ztratili živý smysl víry, vzdálili se evangeliu, případně se již vůbec necítí jako členové církve. Zde je zapotřebí „nová evangelizace“ nebo „opětovná evangelizace“. Jakkoli se tyto činnosti podstatně liší, není možné mezi nimi narýsovat ostré hranice a stavět bariéry.⁶

⁵ *Ad gentes* 6

⁶ srov. *Redemptoris missio* 33

1. 2. Charita

Termín charita (z latinského *caritas*, ve středověku též *charitas* – láska, příp. řeckého *charis* - dík, radost) je v nejširším slova smyslu chápán tak, jak je používán v křesťanství. V něm je charita chápána jako nejvyšší forma lásky, která se projevuje ve vzájemné lásce mezi Bohem a člověkem a v nesobecké lásce člověka ke svým bližním. V užším smyslu je pojem charita veřejností používán jako označení pro organizovanou péči o lidi staré, opuštěné, postižené, nemocné, zraněné a vyhnané z vlasti. Někdy je slova „Charita” užíváno i jako názvu zejména katolických církevních institucí, jež se výše zmíněnými službami zabývají. Pojem charita bývá používán i jako synonymum dobročinnosti.⁷ V protestantských církvích se typicky užívá termínu diakonie (služba), ve východních církvích filantropie či milosrdenství.⁸

Charitativní práce má tyto znaky:

- cílená práce se spirituálními potřebami člověka, vedle potřeb fyzických, psychických a sociálních;
- důraz na osobní vztah při poskytování pomoci, charakterizovaný tradičním pojmem „bliženecká láska“;
- přednostní orientace na jednotlivce, skupiny a komunity stojící na okraji zájmu jiných poskytovatelů služeb;
- advokační funkce (být obhájcem) ve prospěch těch, kdo ve společnosti nemají ‚hlas‘, a kritika společenských nepořádků, které způsobují problémy, které se v charitativní práci řeší;
- nevytvářet protiváhu občanské společnosti, nýbrž být její součástí.⁹

1. 3. Humanitární pomoc

„Humanitární pomocí poskytovanou do zahraničí se rozumí souhrn činností hrazených ze státního rozpočtu, jejichž cílem je zamezit ztrátám na životech a újmě na zdraví, zmírnit utrpení a obnovit základní životní podmínky lidí po vzniku mimořádných událostí, jakož i zmírňovat dlouhodobě trvající následky mimořádných událostí a předcházet jejich vzniku a negativním následkům.“

Takto je humanitární pomoc definována v Zákonu o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí 151/2010 Sb.¹⁰ Tato definice navazuje

⁷ Srov. Maentiva <http://www.maentiva.com/cs/maentiva-holding/filantropie/definice-filantropie/> [cit. 2013-02-22]

⁸ Srov. DOLEŽEL Jakub: *Teoretické ukotvení církevní sociální práce na pozadí obecných a českých charitativních dějin až po encykliku Deus caritas est*. Disertační práce. Univerzita Palackého. Olomouc. 2011. s. 20. Dostupné na http://theses.cz/id/tcc3yv/DOLEZEL_-_disertacni_prace.pdf [cit. 2013-02-22]

⁹ Srov. OPATRŇÝ, M., Charitativní práce: interakce sociální práce a diakonie. In OPATRŇÝ, M., LEHNER, M. a kol. *Teorie a praxe charitativní práce*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Teologická fakulta, 2010, s. 43-45.

na uznávaná mezinárodní vymezení humanitární pomoci, z nichž vyplývá, že humanitární pomoc zahrnuje jak reakci na ad hoc přírodní či lidmi způsobené katastrofy, tak pomoc v dlouhodobých (komplexních) humanitárních krizích i při prevenci katastrof.

Zákon vymezuje humanitární pomoc jako činnost financovanou státem, v obecném povědomí jde však především o její charakter a cíl, nikoli o poskytovatele. Podobně je tomu u rozvojové spolupráce.

1. 4. Rozvojová spolupráce

Pojem rozvojová spolupráce je rovněž definován Zákonem 151/2010 Sb. o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí¹¹ v §2 jako „*souhrn činností hrazených ze státního rozpočtu, jejichž cílem je přispět k odstraňování chudoby v kontextu udržitelného rozvoje, včetně plnění rozvojových cílů tisíciletí¹², k ekonomickému a sociálnímu rozvoji, k ochraně životního prostředí, jakož i k podpoře demokracie, dodržování lidských práv a řádné správy věcí veřejných v rozvojových zemích*”.

Rozvojovou spolupráci je třeba odlišit od humanitární pomoci poskytované do zahraničí. Humanitární pomoc je poskytována jako reakce na nějakou mimořádnou událost, např. zemětřesení, záplavy, hladomor, válečný konflikt, je časově omezená, zpravidla krátkodobá, zaměřená na odstranění akutního utrpení. Naproti tomu rozvojová spolupráce nemá za cíl řešit náhle vzniklé problémy, nýbrž se orientuje na odstraňování chudoby v dlouhodobém horizontu. I název má zřejmě naznačit, že nemá jít jen o jednostrannou pomoc, nicméně v anglickém jazykovém prostředí se slovo ‚pomoc‘ užívá (*development aid, development assistance*), což patrně lépe odpovídá skutečnosti; český termín naznačuje spíše přání, vizi do budoucna. Zákon v obou případech hovoří o činnostech financovaných ze státního rozpočtu, avšak jakkoli je stát zdaleka největším přispěvatelem, příspěvky soukromých dárců nejsou zanedbatelné.

¹⁰ http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/zakon_o_zahranicni_rozvojove_spolupraci.html [cit. 2013-02-13]

¹¹ http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/zakon_o_zahranicni_rozvojove_spolupraci.html [cit. 2013-02-13]

¹² Společné prohlášení Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě, Evropského parlamentu a Komise o rozvojové politice Evropské unie: „Evropský konsenzus“ (2006/C 46/01)

2. Charakteristika jednotlivých oblastí činnosti

Všechny činnosti definované v první kapitole mají něco společného a v něčem se liší. Společným jmenovatelem je starost o druhého, snaha pomoci lidem v nouzi (ne nutně jen materiální). Tato vlastnost se jeví jako obecně lidská – „lidskost“ je vnímána jako ochota pomáhat lidem, kteří „jsou na tom hůř než já“, a respekt k jejich lidské důstojnosti. O člověku, který tváří v tvář utrpení, ponížení a bídě zůstane lhostejný, určitě neřekneme, že je „lidský“.

Rozdíly jsou pak v motivaci, cílech a zaměření. Misijní a charitativní činnost jsou motivovány nábožensky, humanitární a rozvojová pomoc nikoli.

V běžném jazyce se tyto termíny všelijak překrývají, někdy i zaměňují. Často je to tak, že název se používá podle činnosti charakteristické pro tu kterou oblast, aniž by se zohlednil poskytovatel péče. Přitom pro zákonnou definici je poskytovatel důležitý.

2. 1. Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce

Podle zákona jsou humanitární pomoc a rozvojová spolupráce záležitostmi sekulárního státu, stát je garantuje, financuje, rozhoduje o nich a zpravidla pomocí neziskových organizací realizuje.

2. 1. 1. Charakteristika humanitární pomoci

Deklarace Dobrého humanitárního dárcovství¹³ z roku 2003, k níž se Česká republika přihlásila v roce 2006, představuje základní vodítko pro humanitární praxi vyspělých donorů. V rámci celkové identifikace zásad kvalitního poskytování humanitární pomoci zakotvuje čtyři základní principy, jimiž se má řídit humanitární intervence:

- **lidskost:** zásadním cílem humanitární pomoci je záchrana životů a snížení utrpení lidí;
- **nestrannost:** humanitární pomoc se poskytuje výhradně na základě identifikovaných potřeb, bez rozlišování mezi příjemci podle jiných kritérií;
- **neutralita:** v ozbrojených či jiných konfliktech se pomoc nepřiklání k žádné ze sporných stran;
- **nezávislost:** cíle pomoci nejsou pod vlivem politických, ekonomických ani jiných zájmů dáorce ani příjemce.

¹³ <http://www.goodhumanitariandonorship.org/gns/principles-good-practice-ghd/overview.aspx> [cit. 2013-02-13]

Deklarace dále vyjmenovává základní potřeby, které humanitární intervence má pokrývat: ochrana civilního obyvatelstva, poskytování jídla, vody, sanitárního zázemí, přístřeší, zdravotní péče a další pomoci zaměřené ve prospěch obětí katastrofy s cílem zajistit obnovu jejich normálních životních podmínek. Do humanitární pomoci zahrnuje také prevenci katastrof.

Pro vlastní implementaci humanitární pomoci stanoví Dobré humanitární dárcovství zásady včasné a efektivní akce založené na vyhodnocení potřeb a zaměřené kromě obnovy životních podmínek na další rozvoj i podporu vlastních kapacit příjemců. Uznává nutnost flexibilního poskytování pomoci dle měnících se podmínek a potřeb v jednotlivých fázích humanitární krize. Podporuje co největší zapojení příjemců do přípravy, implementace i vyhodnocení pomoci.

2. 1. 2. Rozvojová spolupráce

Rozvojová spolupráce je záležitostí dlouhodobou, státy v ní uplatňují své zahraničně-politické a hospodářské plány a strategie, takže na rozdíl od humanitární pomoci není nutně ani nestranná, ani nezávislá.

Politická motivace

Rozvojová spolupráce je často využívána pro politické cíle. Bohaté země si touto cestou zajišťují politický vliv v různých částech světa a budují si opěrné body na strategických místech, neboť spolu s materiální a finanční pomocí vyvázejí i své politické koncepce a příjemce pomoci si zavazují. Řada z nás má ještě v dobré paměti situaci před rokem 1989, kdy socialistické Československo masivně podporovalo ty rozvojové země, u kterých byly po získání nezávislosti vyhlídky na levicové směřování a zapojení do „světové socialistické soustavy“. Podpora se realizovala nejen vývozem výrobních a zemědělských technologií, stipendii na vysokoškolské vzdělání v technických, přírodovědných a lékařských oborech, ale také vývozem zbraní a vojenské techniky, vojenských a politických poradců a jejich prostřednictvím komunistické ideologie, stipendii na studium politické ekonomie a dalších společenských věd v duchu marxismu-leninismu.

V současnosti jsme svědky snahy šířit do rozvojového světa západní pojetí demokracie a lidských práv. Je ovšem otázkou, nakolik se to daří a zda jsme k tomu oprávněni, zda to není pozůstatek koncepce „břemene bílého člověka“, kdy se z implicitního předpokladu nadřazenosti bílé rasy odvozuje závazek šířit do celého světa hodnoty euro-americké civilizace.¹⁴ V neposlední řadě jde také o to zmírnit nebo eliminovat nebezpečí konfliktu, který by byl namířen proti bohatým zemím a který je v dnešním globalizovaném světě může snadno zasáhnout.¹⁵

¹⁴ srov. SMOLÍK Josef: Rasismus: pohled do historie. *Rexter – politicko-sociologický časopis*, 2/2006, dostupné na <http://www.barrister.cz/strat/rexter/page.php?id=52> [cit. 2011-08-08]

¹⁵ Srov. např. projev ministra zahraničí USA Johna Kerryho na Virginské univerzitě 20. 2. 2013 <http://www.state.gov/secretary/remarks/2013/02/205021.htm> [cit. 2013-02-25]

Ekonomická motivace

Převážná většina obyvatelstva rozvojových zemí je chudá, to však neznamená, že tyto země jako celek jsou chudé. Leckdy disponují značným přírodním bohatstvím. Proto je pro bohaté státy důležité, aby v těchto zemích získaly vliv na těžbu nerostných surovin a obchodování s nimi a na zacházení s přírodním bohatstvím vůbec. S prohlubováním globalizace také roste mobilita nadnárodních korporací, které využívají levné pracovní síly v rozvojovém světě. Zároveň se z rozvojových zemí stává odbytíště produktů, o které na domácích trzích bohatých zemí není zájem, a produktů, které si následně vynucují další spotřebu.

Neměli bychom však propadat dojmu, že veškeré ekonomické důvody pro rozvojovou pomoc jsou sobectvím ze strany bohatých zemí a mají jednoznačně negativní dopad na země rozvojové. Tímto způsobem se do rozvojových zemí dostávají moderní výrobní a komunikační technologie, řada nadnárodních koncernů se snaží o podobné pracovní podmínky pro své zaměstnance v různých zemích, nepřipouští dětskou práci apod. Stále více přívrženců získává koncept Fair Trade.¹⁶ Ekonomika není hra s nulovým součtem, zahraniční investice mohou hrát a často hrají významnou roli ve zvyšování životní úrovně chudých.

2. 1. 3. Rizika pomoci

Pomoc má však i svá rizika. Jedním z nich je nízká efektivita či dokonce kontraproduktivita. Okřídleným se stal výrok připisovaný Peteru Bauerovi o tom, že „rozvojová pomoc je vynikající metoda jak převést peníze od chudých lidí z bohatých zemí k bohatým lidem z chudých zemí.“ Podstatou výhrady je, že vlády bohatých zemí poskytují pomoc na vládní úrovni, tedy vládám rozvojových zemí, často zkorumpovaným, ne-li zločinným. Pomoc se pak nedostává k potřebným, ale končí na soukromých účtech vládců. Nebo se touto pomocí zmírní nejkřiklavější nepříznivé důsledky vládní politiky, takže se oslabí tlak na změnu špatné politiky, a vláda tak může ve své škodlivé politice pokračovat. Tvzení, že západní dárci jsou zodpovědní za katastrofální politiku v některých zemích třetího světa, není tak docela neoprávněné.¹⁷

Dalším rizikem je, že rozvojovou pomocí si rozvinuté země řeší své domácí problémy (např. si tak vytvářejí odbytíště pro jinak neprodejnou produkci) nebo vnucují jiným kulturám svou tradici, leckdy s podvědomým či dokonce explicitním přesvědčením, že má vyšší kvalitu. Nejednou se stává, že i dobře míněná pomoc je vlastně škodlivá, protože nedostatečně zohledňuje místní podmínky a snaží se implantovat západní způsoby myšlení a hospodaření do kultury, již nejsou vlastní. Nastávají i situace, kdy zahraniční pomoc vlastně přiživuje či dokonce způsobuje ozbrojené konflikty.

¹⁶ <http://www.fairtrade-asociace.cz/> [cit. 2011-08-08]

¹⁷ srov. BAUER Peter, YAMEY Basil: Against Foreign Aid. *Sunday Telegraph* 8. 2. 1981. Mírně krácená verze je dostupná na <http://www.thedegree.org/econn023.pdf> [cit. 2011-08-08]

Ještě jiné nebezpečí leží mnohem hlouběji, totiž v neochotě ke skutečné svobodě a přijetí odpovědnosti za svá rozhodnutí a své činy. Je-li někdo považován za oběť, lidé s ním soucítí, nekritizují jeho činy, ale snaží se pomoci – to se jeví velmi výhodně. Má to však i své nevýhody: oběť je pasivní terč, zřídka se své svobodné aktivní role. Cíleně rezignuje na svou odpovědnost a ti, kdo oběti pomáhají, ji v tomto postoji vlastně utvrzují.¹⁸

2. 2. Charita a misie

Charitu a misii spojuje to, že jsou motivovány nábožensky a koná je náboženská společnost. Jsou typické pro křesťanské církve. Ostatní monoteistická náboženství postulují starost o druhé také jako zásadní, ale obrací se ke svým souvěrcům, nikoli vně.

2. 2. 1. Motivace charitativní činnosti

Motivace charitativní činnosti vyplývá z Písma. Již na začátku Starého zákona volá Hospodin člověka k odpovědnosti za druhého člověka. Jde o dobře známý příběh o Kainovi a Ábelovi, kteří přinesli každý svou oběť Hospodinu. Hospodin shlédl na Ábelovu oběť, nikoli však na Kainovu; Kain svého bratra Ábela v hněvu zabil. Hospodin se ho táže: „*Kde je tvůj bratr Ábel?*“ a Kain odvětí: „*Nevím. Cožpak jsem strážcem svého bratra?*“ *Hospodin praví: „Cos to učinil! Slyš, prolitá krev tvého bratra křičí ke mně ze země. Nyní budeš proklet...“* (srov. Gn 4,3–11). Kain nepopírá svou vinu, nesvaluje ji na někoho jiného, jako to dělali jeho rodiče Adam a Eva, ale nechápe, proč by to nesměl udělat, když je toho schopen, necítí se odpovědný za svého bratra; odmítá přijmout morální odpovědnost.¹⁹ Hospodin ho však k odpovědnosti za bratra důrazně volá.

Pátá kniha Mojžíšova ukládá pamatovat na zchudlé, nádeníky, na bezdomovce, sirotky a vdovy: „*Když budeš sklízet ze svého pole a zapomeneš na poli snop, nevrátíš se pro něj. Bude patřit bezdomovci, sirotku a vdově (...)* *Když oklátíš plody ze své olivy, nebudeš ještě setřásat zbylé. Ty budou patřit bezdomovci, sirotku a vdově (...)* *Když budeš na vinici sbírat hrozny, nebudeš po sobě paběrkovat. Bude to patřit bezdomovci, sirotku a vdově.*“ A proč má člověk jednat takto? „*Aby ti Hospodin, tvůj Bůh, požehnal při každé práci tvých rukou*“ a také „*pamatuj, že jsi byl otrokem v egyptské zemi. Proto ti přikazují, abys to dodržel.*“ (srov. Dt 24,17–22). Třetí kniha Mojžíšova stanoví: „*Nebudeš se mstít synům svého lidu a nezanevřeš na ně, ale budeš milovat bližního jako sebe samého.*“ (Lv 19,18) a dále hovoří o „*milostivém létě, v němž se každý vrátí ke svému vlastnictví*“ (Lv 25,13); současné úvahy o odpouštění dluhů tedy nejsou nijak nové a převratné.

Nový zákon Ježíšovými slovy připomíná nároky Starého zákona: „*„Mistře, které přikázání je v zákoně největší?‘ On mu řekl: „Miluj Hospodina, Boha svého, celým svým*

¹⁸ Srov. SACKS Jonathan: *O svobodě a náboženství*. Praha: P3K, 2005. s. 30

¹⁹ Srov. tamtéž, s. 20 – 21

srdcem, celou svou duší a celou svou myslí. To je největší a první přikázání. Druhé je mu podobné. Miluj svého bližního jako sám sebe.‘ Na těch dvou přikázáních spočívá celý Zákon i Proroci“ (Mt 22,36–40, podobně též Mk 12,28-33). Radikalita Nového zákona spočívá v tom, kdo je považován za bližního: nejen ‚synové svého lidu‘, ale všichni lidé, dokonce i ti opovrhovaní či zneprátení, jak Ježíš ukazuje na příkladu milosrdného Samaritána (srov. Lk 10,29–37) nebo v tom, co učí o lásce k nepřátelům: „Ale vám, kteří mě slyšíte, pravím: Milujte své nepřátele. Dobře čiňte těm, kteří vás nenávidí“ (Lk 6,27). Dlužno připomenout, že láskou se zde nemíní nějaké něžné emoce, ale vstřícný postoj, spravedlivé zacházení a jednání s druhým člověkem. „Jak chcete, aby lidé jednali s vámi, tak jedněte vy s nimi“ (Lk 6,31). Velmi výmluvné je vysvětlení „cokoliv jste učinili jednomu z těchto mých nepatrných bratří, mně jste učinili“ (Mt 25,40).

Charitativní činnost v křesťanském pojetí má nábožensky motivovaného konatele, ale jejím adresátem je jakýkoli potřebný člověk a činnost sama nemá mít náboženský cíl, není to prostředek evangelizace. Charitativní činnost koná církev uvnitř i navenek, je to její služba celé společnosti, služba čisté křesťanské lásky bez podmínek a bez postranních úmyslů. To, že pro některé lidi může být setkání s Kristovou láskou v této podobě podnětem k obrácení, je – řekněme – příjemný vedlejší účinek, ale v žádném případě to není účel.

2. 2. 2. Misie

Naproti tomu misie je šířením evangelia; je jedinou, ale komplexní skutečností, která se rozvíjí v různých formách. Tou první formou je osobní svědectví křesťanského života (a leckdy jedinou možnou formou). V komplexní skutečnosti misii ovšem hraje hlásání evangelia centrální a nenahraditelnou úlohu: církev nesmí připravit lidstvo o „dobrou zvěst“, že je Bohem milováno a spaseno. Cílem hlásání je křesťanské obrácení, tj. plná a upřímná příslušnost ke Kristu. Cílem misie ad gentes je zakládat a rozvíjet místní církve až k jejich plné zralosti.²⁰

Motivace pro misijní činnost církve je založena taktéž v Písmu, neboť sám zakladatel církve svým učedníkům říká: „Jako mne poslal Otec, tak já posílám vás“ (Jan 20,21), „jděte do celého světa a kaďte evangelium všemu stvoření“ (Mk 16,15). Ježíš ovšem učedníky nejen posílá do světa ke všem národům, aby mu získávali další učedníky, ale vědom si jejich lidských slabostí, slibuje jim svou přítomnost: „A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku“ (Mt 28,20) jakož i vydatnou posilu: „Po těch slovech na ně dechl a řekl jim: ‚Přijměte Ducha svatého. Komu odpustíte hříchy, tomu jsou odpuštěny, komu je neodpustíte, tomu odpuštěny nejsou‘“ (Jan 20,21-23). V den letnic sestoupil Duch Svatý na apoštoly, aby s nimi zůstal navěky, a oni veřejně vystoupili a začali kázáním šířit evangelium mezi národy (srov. Sk 2,1-11). Zde se ukazuje církev, která v lásce mluví všemi jazyky, v lásce všem jazykům rozumí, a tak

²⁰ Srov. *Redemptoris missio* 42-48

překonává babylonské změtení jazyků, tedy rozdělení.²¹ Proto je misijní charakter církve zakotven v samotné její podstatě a ona se ho nemůže vzdát. Svou aktivní přítomností mezi všemi lidmi a národy, příkladem života, kázáním i svátostmi otvírá lidem cestu k účasti na Kristově tajemství, ke svobodě a pokoji. Tento úkol je stejný všude a ve všech podmínkách, ale je nutné volit přiměřené způsoby a prostředky pro jeho vykonávání podle rozdílných podmínek a stadií.²²

Když evangelisté podávají zprávu o setkání Zmrtvýchvstalého Krista s apoštoly, všichni končí misijním příkazem: „*Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi. Jděte tedy, získajte za učedníky všechny národy... Já jsem s vámi po všechny dny až do konce světa*“ (Mt 28,18-20; srov. Mk 16,15-18; Lk 24,46-49; Jan 20,21-23). U jednotlivých evangelistů má Ježíšův misijní příkaz různé formy, ale ve dvou bodech se všichni shodují, totiž v univerzálním rozměru úkolu apoštolů („*všechny národy*“ (Mt 28,19); „*celý svět, všechno tvorstvo*“ (Mk 16,15); „*všechny národy*“ (Lk 24,47); „*až na konec země*“ (Sk 1,8)) a v ujištění, které jim dal Pán, že při tomto úkolu nezůstanou osamoceni, ale že obdrží sílu a budou vybaveni vším, aby mohli splnit své poslání. To je přítomnost a moc Ducha a přítomnost Ježíše („*Učedníci pak vyšli a všude kázali. Pán působil s nimi*“ (Mk 16,20)).

Vedle těchto společných prvků má ovšem každé z evangelií své vlastní důrazy. Pro Marka je cílem přivést posluchače k Petrovu vyznání Kristu: „*Ty jsi Mesiáš*“ (Mk 8,29) a k prohlášení římského setníka: „*Tento člověk byl opravdu syn Boží*“ (Mk 15,30). Matoušovi jde především o založení církve a její učení: „*Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého a uče je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal. A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku.*“ (Mt 28,19-20), „*a na té skále zbuduji svou církev*“ (Mt 16,18). Lukáš líčí poslání jako svědectví: „*Řekl jim: ,Tak je psáno: Kristus bude trpět a třetího dne vstane z mrtvých; v jeho jménu se bude zvěstovat pokání na odpuštění hříchů všem národům, počínajíc Jeruzalémem. Vy jste toho svědky*“ (Lk 24,46-48). V Janově podání Ježíš spojuje poslání, které svěřuje učedníkům, bezprostředně s posláním, které on sám obdržel od Otce: „*Jako Otec poslal mne, tak i já posílám vás*“ (Jan 20,21). Význam poslání je vyjádřen ve velekněžské modlitbě: „*To je věčný život, že poznají tebe, jediného pravého Boha, a toho, kterého jsi poslal, Ježíše Krista.*“ (Jan 17,3). A tak jako existuje společenství mezi Otcem a Synem, mají i učedníci mezi sebou prožívat jednotu, mají „*setrvávat*“ v Otcí a Synu, aby svět poznal a uvěřil (srov. Jan 17,21-23). Z tohoto významného misijního textu můžeme odvodit, že misionářem je někdo především *tím, čím je* (tj. jako církev, která prožívá jednotu v lásce), než tím, co říká nebo dělá.

Evangelia tak zrcadlí různé zkušenosti raných křesťanských obcí a zároveň poukazují na to, že je zapotřebí zohledňovat různé podmínky, mezilidské vztahy a v neposlední řadě různá misionářská charismata. Nicméně pro všechny evangelisty je

²¹ Srov. *Ad gentes* 4

²² Srov. *tamtéž* 6

poslání učedníků spoluprací s posláním Kristovým. Poslání se tedy nezakládá na lidské schopnosti, ale na moci zmrtevýchvstalého Pána.²³

2. 2. 3. Historický pohled

Podívejme se nyní, jak se pojetí misie vyvíjelo v dějinách církve.

Rozdělíme-li spolu s Hansem Küngem²⁴ dějiny křesťanstva do šesti hlavních paradigmat: prvotní křesťanství, patristické období, římskokatolický středověk, protestantská reformace, moderní osvícenství a konečně ekumenické paradigma s tím, že každé má své zvláštní porozumění křesťanské víře, uvidíme, že každé nabízí také vlastní porozumění křesťanské misii.

Období prvotní církve bylo poznamenáno očekáváním brzkého druhého příchodu Krista, což vedlo k intenzivní misijní činnosti – připomeňme si např. Pavlovy cesty. Ve 2. – 4. století již církev stála před jinými výzvami. Nadšené očekávání vyprchalo, Jeruzalém byl zničen, bylo třeba se přizpůsobit řecké kultuře, jazyku, myšlení. Raným příkladem může být Prolog Janova evangelia; v roce 202 Klement Alexandrijský nejen přijal řeckou filosofii jako služku teologie, ale i uznal poctivé filosofování za možnou cestu k Bohu.²⁵ Vedle misijních cest stojí v popředí především svědectví vlastního života ve víře, začasté až k mučednické smrti. Když se křesťanství stalo státním náboženstvím, role nejpřesvědčivějšího svědka víry přešla z mučedníka na mnicha. Křesťanství se rychle šířilo hromadnými konverzemi poddaných, když konvertoval panovník. Vzorem byl císař Konstantin; podobná situace nastala u franského krále Chlodvika a koneckonců i o několik století později na Moravě, kdy Cyril a Metoděj uplatnili obvyklý misijní model východní církve, spočívající v použití místního jazyka, spolenectví s vládci a ústředním postavení liturgie.

Ve středověku můžeme rozlišit dva proudy v prožívání a šíření víry. Na jedné straně kontemplativní život v ústraní, na východě spíše v podobě poustevnictví, na západě v podobě řeholních společenství. Benediktovo doporučení trpělivostí sdílet Kristovo utrpení sice vypadá jako rada stáhnout se od starostí a potřeb světa za klášterní zdi, avšak zbožný život vždy zahrnoval také starost o spásu duší (nejen vlastních) a péči o chudé a pocestné. Tento aspekt posléze vedl ke vzniku žebravých řádů, jejichž záměrem bylo působení mezi lidmi. Na druhé straně patrně nejčastěji citovaný misijní text středověku, podobenství o hostině „*Pán řekl služebníkovi: „Vyjdi za lidmi na cesty a k ohradám a přinut’ je, ať přijdou, aby se můj dům naplnil“*“ (Lk 14,23), vedl k misijním válkám a křížovým výpravám. Najdeme však i světlé příklady, jako Augustinovu misii do Británie na přelomu 6. a 7. století.

²³ Srov. *Redemptoris missio* 23

²⁴ Srov. KÜNG Hans: *Theologie im Aufbruch: Eine ökumenische Grundlegung*. Mnichov: Piper Verlag, 1987, s. 157; uvedeno podle THOMAS Norman E. (ed.) *Classic Texts in Mission & World Christianity*, Maryknoll, New York: Orbis Books, 1995, s. 3

²⁵ Srov. *Excerpts from Clement of Alexandria: The Stromata I*, uvedeno podle THOMAS Norman E. (ed.) *Classic Texts in Mission & World Christianity*, Maryknoll, New York: Orbis Books, 1995, s. 6-7

S prvními zámořskými objevy přichází tvrdá kolonizace, představa, že nejdřív má být domorodé obyvatelstvo podrobeno pod nadvládu křesťanů a pak má být přesvědčováno rozumnými argumenty ke konverzi. Někteří conquistadoři dokonce upírali domorodcům status člověka a považovali je za zvířata (*bruta animalia*). Naproti tomu Bartolomé de Las Casas²⁶ a další trvali na zcela nenásilném hlásání evangelia. Spor vyústil v bulu *Sublimis Deus* papeže Pavla III., vydanou 2. června 1537, v níž prohlašuje indiány za plnohodnotné lidské bytosti schopné a ochotné přijmout evangelium a brání jejich nárok na svobodu i majetek; mají být obráceni na víru hlásáním Božího slova a příkladem dobrého a svatého života.²⁷ 16. století znamená také počátek výrazné jezuitské misie – vzpomeňme např. misii Františka Xaverského v Indii a na Dálném východě nebo jezuitské redukce v Latinské Americe.²⁸

Reformace se rozešla s mnišskými řády, které byly hlavními činiteli katolické misie od 6. do 16. století, aniž nabídla nějaký jiný misijní model. Není bez zajímavosti, že Martin Luther a po něm další reformátoři interpretovali Ježíšovu výzvu „*Jděte do celého světa a kažte evangelium všemu stvoření*“ (Mk 16,15) jako určenou pouze apoštolům a byli toho názoru, že apoštolové tento úkol splnili – kdo jiný než oni, obdaření mocí Ducha, by dokázal rozšířit evangelium do všech končin světa.²⁹ Jakkoli tento názor nesdílely všechny protestantské církve, opravdový průlom ve smyslu cílené misijní činnosti přišel až v 18. století pod vlivem pietismu. V roce 1706 dorazil do Indie Bartholomäus Ziegenbalg jako první protestantský misionář, Nikolaus Ludwig hrabě Zinzendorf podporoval na svém panství Jednotu bratrskou a vysílal její misionáře do různých zemí.

Osvícenství přineslo ideu emancipovaného autonomního individua, neotřesitelný primát rozumu, posedlost neustálým pokrokem, neochvějnou důvěru v řešitelnost libovolného problému a rozluštitelnost každé záhady, oddělilo zřetelně subjekt od objektu, víru v účelnost nahradilo vztahem příčiny a následku. I industrializace a urbanizace postavila církev do radikálně odlišné situace. Hospodářská, kulturní, politická i vojenská převaha západní civilizace vedla k obrovské koloniální expanzi a v těsném sledu za kolonizátory kráčeli misionáři. David Livingstone ve svých přednáškách a cestopisech volal po tom, aby do Afriky vstupoval obchod a křesťanství ruku v ruce: „*Povzbuzením přirozeného sklonu místních lidí k obchodování by mohly vzniknout výhody z komerčního hlediska nevyčísitelné; zároveň bychom neměli ztrácet ze zřetele neocenitelné požehnání, jež máme v moci přinést neosvícenému Afričanu tím,*

²⁶ Srov. Bartolomé de LAS CASAS: *Del Único Modo de Atraer a Todos los Pueblos a la Verdadera Religión*. Ed Agustín Millares Carlo. México: Fondo de Cultura Económica, 1942, p. 6

²⁷ Srov. PAVEL III: *Sublimis Deus*. 1537. Faith (výňatky v THOMAS Norman E. (ed.) *Classic Texts in Mission & World Christianity*, Maryknoll, New York: Orbis Books, 1995, s.29)

²⁸ Srov. CLÉVENOT Michel: *Jezuitské redukce v Paraguayi. Concilium* 1986/5 – převzato z: *Teologické texty* 13 (samizdat, 1986), dostupné na <http://www.teologicketexty.cz/casopis/1992-1/Jezuitske-redukce/29> [cit. 2013-02-22]

²⁹ Srov. LUTHER Martin: *Gospel Sermon, Ascension Day*. (výňatky v THOMAS Norman E. (ed.) *Classic Texts in Mission & World Christianity*, Maryknoll, New York: Orbis Books, 1995, s.34-35)

že mu darujeme světlo křesťanství. Tito dva průkopníci civilizace – křesťanství a obchod – by měli být neoddělitelní.“³⁰

V posledním století se rozvinula celá řada misijních paradigmat. Model *církev pro druhé* (se zřejmým odkazem na tvrzení Dietricha Bonhoeffera, že „*církev je církví jen potud, pokud existuje pro druhé*“³¹) znamená k věrnému hlásání Božího slova a řádnému vysluhování svátostí přidat oddanou službu společnosti a misijního ducha. K tomu se zná i II. vatikánský koncil i Světová rada církví na svém III. Shromáždění v Novém Dillí v roce 1961.

V 19. století a na začátku 20. století byla misie chápána především jako „civilizující“ lidská činnost ve formě služby a svědectví. Karl Barth byl v roce 1932 mezi prvními, kdo psali o misii jako o díle Božím; upozornil také, že pojem *missio* je pojmem nauky o Trojici používaným pro poslání Syna a Ducha.³² Tento posun od ecclesiocentrického pojetí k teocentrickému se ještě urychlil po 2. světové válce. *Missio Dei* rozumí misii primárně jako dílu Boha, který vkládá do lidského srdce „*neuhasitelnou žízeň po lidské důstojnosti*.“³³ „*Misijní činnost není nic jiného a nic menšího než zjevování – epifanie – Božího plánu a jeho naplňování ve světě a v jeho dějinách; v nich Bůh prostřednictvím misii zjevně uskutečňuje dějiny spásy*.“³⁴ Nebo slovy Jürgena Moltmanna: „*Musíme se naučit, že to není tak, že církev ‚má‘ poslání, ale právě naopak, že Kristovo poslání vytváří svou vlastní církev. Poslání nepochází od církve; vycházejíce od poslání, ve světle poslání je třeba chápat církev*.“³⁵

Klíčovou otázku misiologie druhé poloviny 20. století výstižně zformuloval Donald McGavran: „*Je věčné odloučení od Boha ničivější než chodit spát o hladu?*“³⁶ Neboli: je důležitější přinášet lidem – i těm nejbědnějším - Boží slovo, nebo nejprve řešit jejich materiální a sociální situaci?

Gustavo Gutiérrez založil svou teologii osvobození na tezi, že osvobození, které přinesl Kristus, není jen duchovní, ale že zahrnuje i osvobození od pozemských

³⁰ LIVINGSTONE David: *Dr. Livingstone's Cambridge Lectures*. Ed. William Monk. London: Deighton, Bell & Co., 1860. s 165. (výňatky v THOMAS Norman E. (ed.) *Classic Texts in Mission & World Christianity*, Maryknoll, New York: Orbis Books, 1995, s. 67-68)

³¹ BOHNEFFER Dietrich: *Letters and Papers from Prison*. The Enlarged Edition. Ed. Eberhard Bethge. New York: Macmillan, 1971, s.382-383. (výňatky v THOMAS Norman E. (ed.) *Classic Texts in Mission & World Christianity*, Maryknoll, New York: Orbis Books, 1995, s. 87)

³² BARTH Karl: *Theologische Fragen und Antworten*. Zollikon: Evangelischer Verlag. 1957. . (výňatky v anglickém překladu v: THOMAS Norman E. (ed.) *Classic Texts in Mission & World Christianity*, Maryknoll, New York: Orbis Books, 1995, s. 87)

³³ Pastorální konstituce o církvi v moderním světě *Gaudium et spes*. Čl. 26. 1965

³⁴ Dekret o misijní činnosti církve *Ad gentes*. Čl. 9. 1965

³⁵ MOLTSMANN Jürgen: *The Church in the Power of the Spirit*. New York: Harper & Row. 1977, s. 10

³⁶ „Conclusion“ in GLASSER Arthur F., MCGAVRAN Donald A.: *Contemporary Theologies of Mission*. Grand Rapids, MI: Baker Book House. 1983, s. 237

nespravedlností, změnu současných politických a sociálních struktur.³⁷ Světová rada církví na své konferenci v Bangkoku 1972-73 předložila výsledky své pětileté studie na téma *Spása dnes*. *Spása* byla vnímána jako proces jak komunitního tak osobního života ve čtyřech dimenzích, a to v boji za ekonomickou spravedlnost proti vykořisťování, lidskou důstojnost proti politickému útlaku, solidaritu proti odcizení a naději proti zoufalství v osobním životě.³⁸

Proti tomu stojí celostní chápání člověka a jeho spásy v konstituci *Gaudium et spes*: „Církev ví dobře, že jedině Bůh, jemuž slouží, dává odpověď na nejvnitřnější touhy lidského srdce, které se nemůže plně nasýtit žádným pozemským pokrmem. Ví také, že člověk, neustále pobádaný Duchem Božím, nemůže nikdy zůstat úplně lhostejný vůči náboženskému problému; to potvrzuje nejenom zkušenost minulých století, ale i mnoho svědectví z naší doby. (...) Pomocí této víry může církev vymanit důstojnost lidské osoby z vlivu jakéhokoli názorového kolísání, když se například příliš snižuje nebo neúměrně vynáší člověka tělesnost. Žádným lidským zákonem se nemůže tak dobře zabezpečit osobní důstojnost a svoboda člověka jako Kristovým evangeliem, svěřeným církvi. Evangelium totiž zvěstuje a vyhláší svobodu Božích dětí, zavrhuje každé otroctví, které koneckonců pochází z hříchu (srov. Řím 8,14-17.), má v úctě důstojnost svědomí a jeho svobodné rozhodování, neustále vybízí ke znásobení všech lidských hřiven pro službu Bohu i pro dobro lidí a všechny doporučuje lásce všech.“³⁹ Jasně se zde stanoví, kde je pole působnosti vlastního poslání církve: „Vlastní poslání, které Kristus svěřil své církvi, nepatří do oblasti politické, hospodářské nebo sociální; cíl, který jí vytkl, je rázu náboženského.(...) Přesto však právě z tohoto náboženského poslání vyplývají úkoly, světlo a síla, které mohou sloužit k vybudování a upevnění lidské společnosti podle Božího zákona. Stejně tak, když je to potřebné, církev může, ba musí podle dobových a místních okolností podněcovat akce sloužící všem, zvláště strádajícím, jako například akce dobročinné a podobné.“⁴⁰

³⁷ Srov. GUTIÉRREZ Gustavo: *A Theology of Liberation*. Maryknoll, New York: Orbis Books. 1973. s. 29

³⁸ Srov. WCC Bangkok Assembly 1973: *Minutes and Report of the Assembly*. Ženeva: WCC, 1973. s. 88 - 90

³⁹ *Gaudium et spes*. 1965. Čl. 41

⁴⁰ Tamtéž čl. 42

3. Papežská misijní díla

Papežská misijní díla jsou instituce univerzální církve a zároveň každé místní církve, takže na rozdíl od kterékoli jiné misijní organizace jsou svou povahou jak papežská, tak biskupská. A jako taková jsou považována za hlavní nástroj výchovy věřících, aby si byli vědomi univerzálního poslání církve a aby podporovali modlitbou i obětí evangelizační poslání církve. Spadají pod Kongregaci pro evangelizaci národů.

3. 1. Historický vývoj

Již od raných dob církev podporovala misionáře v jejich díle, avšak centrální institucionální vyjádření této činnosti na sebe nechalo poměrně dlouho čekat. V roce 1622 ustavil papež Řehoř XV. bulou *Inscrutabili Divinae Providentiae* a na ni navazujícími dokumenty Kongregaci pro evangelizaci národů (do roku 1967 nazývanou Kongregace pro šíření víry). Jejím úkolem vždy bylo šíření víry do celého světa, koordinace a vedení nejrůznějších misijních iniciativ a úsilí. Nesla zodpovědnost za podněcování a formaci duchovenstva a místní hierarchie, podporu misijních společností a poskytování materiální pomoci misijní činnosti církve. Tak se nově ustavená kongregace stala řádným a jedinečným nástrojem Svatého Otce a Svatého stolce pro vykonávání pravomocí nad veškerou misijní činností církve.

Za téměř čtyři století své existence má Kongregace za sebou několik významných počínů. V roce 1659 vydala instrukce adresované všem apoštolským vikariátům v Číně a Indočíně, z nichž dvě jsou zvláště pamětihodné: povolání domorodého kléru a explicitní závazek inkulturace.

Kongregace vždy považovala vzdělání za důležité. Papež Urban VIII. založil v roce 1627 papežskou kolej *Urbanum*, jež připravila řady generací kandidátů kněžství z misijních zemí k vysvěcení včetně většiny biskupů mladých církví. V roce 1962 ji Jan XXIII. povýšil na univerzitu *Pontificia Università Urbaniana*. Dnes sice většina budoucích kněží prochází formací v seminářích ve svých domovských zemích, nicméně *Urbaniana* má na 2000 studentů.

Roku 1926 byla zřízena tiskárna *Polyglotta* pro tisk knih v jazycích misijních zemí; archiv schraňuje a poskytuje ke studiu veškerou misijní dokumentaci.⁴¹

Kongregace pro evangelizaci národů má na starosti také Papežská misijní díla, což je instituce zastřešující čtyři větve, jejichž primárním úkolem je zajišťovat a koordinovat

⁴¹ Srov.

http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cevang/documents/rc_con_cevang_20100524_profile_en.html [cit. 2013-02-28]

misijní činnost katolické církve ve všech kontinentech: Papežské misijní dílo šíření víry, Papežské misijní dílo svatého Petra apoštola, Papežské misijní dílo dětí a Papežská misijní unie. Každá z nich má své specifické poslání a vlastní historii.

3. 1. 1. Papežské misijní dílo šíření víry

V historii katolické církve je Papežské misijní dílo šíření víry největší organizací na podporu misíí. Dílo založila mladá francouzská dívka z bohaté lyonské rodiny Pauline Marie Jaricot. Inspirací pro ni byl sen o dvou lampách, jedné prázdné a jedné plné, z níž se olej přeléval do té prázdné, takže mohla opět svítit. A ona v té plné lampě viděla mladé církve v zámoří, jejichž zápal a rostoucí víra by mohly pomoci obnovit víru její vlastní církve ve Francii. Proto se rozhodla podniknout něco na podporu soudobých misíí, aby pomohla tento sen uskutečnit.

Začala dávat dohromady malé skupinky – většinou zaměstnanců v rodinné továrně na hedvábí – s tím, že každý člen obětoval denně modlitbu a týdně jeden *sous* na misijní činnost církve po celém světě a každý člen měl najít deset nových členů. Stejným systémem se vybrané peníze posléze dostaly až do centrální pokladny. V roce 1820 mělo společenství již přes 500 členů a dva roky poté 3. května 1822 se mu dostalo oficiálního uznání a názvu *Šíření víry*. Dvě třetiny výnosu sbírky toho roku putovaly na podporu ohromné diecéze Louisiana (tehdy se táhla od Floridy po Kanadu) a misie v Kentucky, zbývající třetina do Číny.

Historie dala Pauline Jaricot za pravdu. Již v roce 1840 americká církev přispívala Šíření víry a v druhé polovině 19. století z Francie vzešly mnohé misijní komunity a ve Francii byla také založena tři ze čtyř Papežských misijních děl. Pauline Marie Jaricot zemřela v chudobě v roce 1862, ale její dílo se rozrostlo v nejrozsáhlejší společnost podporující misie. Dnes Dílo šíření víry podporuje více než 1150 diecézí v Asii, Africe, Tichomoří a odlehlých končinách Latinské Ameriky a v duchu své zakladatelky klade důraz na denní modlitbu, pravidelné dary a univerzální pomoc všem misíím skrz všeobecný fond solidarity.⁴²

3. 1. 2. Papežské misijní dílo dětí

Ve třicátých letech 19. století sloužila ve Spojených státech řada francouzských misionářů a ti si velmi přáli, aby Charles de Forbin-Janson, dříve biskup v Nancy, kněz ohromného misijního zápalu, navštívil mladou americkou církev a po návratu vzbudil doma v Evropě zájem podporovat jejich práci. V roce 1839 jim biskup Forbin-Janson vyhověl, přeplul Atlantik a přistál v New Yorku, navštívil také New Orleans, Baltimore i Kanadu (mimořádně to vše na koni), kázal, slavil mše svaté a vyučoval děti náboženství. V dopisech do Francie litoval např. katolíky v newyorské diecézi, že jich je 200 000 a přitom nemají jediný seminář.

⁴²Srov. <http://www.onefamilyinmission.org/homepage/our-history.html> [cit. 2013-02-28]

Po dvou letech se vrátil a setkal se s dávnou přítelkyní Pauline Marie Jaricot, s plody jejíhož díla se v Americe seznámil z první ruky. Podělil se s ní o svůj sen pomáhat dětem v misiích. Podobně jako ona viděl „bohatství“ chudých církví té doby; byl přesvědčen, že jakkoli jsou děti slabé a potřebné, jsou bohaté vírou a láskou, a tudíž mohou sehrát svou vlastní úlohu v poslání církve a dokonce pohnout dospělé k téže velkorysosti.⁴³

Někdy v průběhu jejich rozhovorů se zrodilo Dílo svatého dětství, zasvěcené úctě k dítěti Ježíši, založené na myšlence pomoci dětem a Mons. Forbin-Janson začal apelovat na francouzské děti, aby modlitbou i materiální podporou pomáhaly svým vrstevníkům v misijních zemích. Dnem oficiálního založení je 19. květen 1843, načež se Dílo rychle rozšířilo po Evropě a Severní Americe. 3. prosince 1880 mu papež Lev XIII. vyjádřil podporu encyklikou *Sancta Dei Civitas*⁴⁴ a 3. května 1922 papež Pius XI. udělil Misijnímu dílu dětí titul „papežské“.⁴⁵

3. 1. 3. Papežské misijní dílo sv. Petra apoštola

Na sklonku 19. století dala Francie světu ještě jedno misijní dílo. Matka a dcera Stephanie a Jeanne Bigardovy vedly bohatou korespondenci s apoštolským vikářem z Nagasaki Mons. Cousinem z Paris Missions Etrangères mj. o nutnosti podporovat růst povolání z řad domorodých lidí v misijních oblastech. Podporovat hlasatele evangelia a zvláště misionáře bylo celoživotní touhou Jeanne, a tak když obdržely dopis Mons. Cousina, v němž jim sděluje, jaké má potíže obhospodařit rostoucí počet zájemců o studium v semináři, začaly shánět prostředky na podporu kněžských i řeholních povolání v misiích.⁴⁶

V roce 1889 bylo založeno Dílo sv. Petra apoštola, které Lev XIII. v encyklice *Ad extremas Orientis*⁴⁷ doporučil všem křesťanům a které Pius XI. 3. května 1922 prohlásil „papežským“.⁴⁸ V prvním roce své existence Dílo podpořilo na 2 700 seminaristů.

3. 1. 4. Papežská misijní unie

Nejmladším z papežských misijních děl (a jediným založeným mimo Francii) je Misijní unie. Vznikla 23. října 1916 v Itálii z iniciativy bl. P. Paola Manny, dlouholetého misionáře v Barmě, s cílem pozdvihnout misijní povědomí mezi kněžími a

⁴³ Srov. <http://www.onefamilyinmission.org/homepage/our-history.html?start=1> [cit. 2013-02-28]

⁴⁴ Srov. http://www.vatican.va/holy_father/leo_xiii/encyclicals/documents/hf_l-xiii_enc_03121880_sancta-dei-civitas_en.html [cit. 2013-02-28]

⁴⁵ Srov. http://www.vatican.va/holy_father/pius_xi/motu_proprio/documents/hf_p-xi_motu-proprio_19220503_romanorum-pontificum_lt.html [cit. 2013-02-28]

⁴⁶ Srov. <http://www.onefamilyinmission.org/homepage/our-history.html?start=2> [cit. 2013-02-28]

⁴⁷ Srov. <http://www.totustuustools.net/magistero/113adext.htm> [cit. 2013-02-28]

⁴⁸ Srov. http://www.vatican.va/holy_father/pius_xi/motu_proprio/documents/hf_p-xi_motu-proprio_19220503_romanorum-pontificum_lt.html [cit. 2013-02-28]

od roku 1949 i řeholníky a dalšími osobami v pastorační službě. 28. října 1956 dostala oficiální papežský status.⁴⁹

K padesátému výročí založení unie papež Pavel VI. napsal v apoštolském dopise *Graves et Increscentes*: „*Papežská misijní unie je duší ostatních misijních děl a jako Kristus má být nazván prvním misionářem, tak všichni kněží v síle přijatého kněžství mají být misionáři.*“⁵⁰

3. 2. Papežská misijní díla dnes

Jak již bylo řečeno výše, každé z Papežských misijních děl má svou vlastní identitu, která se odvíjí od jeho cílů a zaměření a také prostředků, jimiž se má cílů dosáhnout; ty se musí měnit a přizpůsobovat podle různých církevních a socio-kulturních podmínek, v nichž Díla operují. Avšak je důležité vidět, že při zachování jedinečné povahy každého Díla všechna svědčí o jednotě ducha a úmyslů jakožto díla Svatého Otce a biskupů zaměřené na výchovu Božího lidu k plodnému misijnímu duchu.

3. 2. 1. Papežské misijní dílo šíření víry

Dílo šíření víry je ze všech Děl nejobecnější, nejširší. Jeho cílem je udržovat v církvi letničního ducha, který otevřel apoštoly pro vzdálené končiny země a udělal z nich „misionáře“ (vyslance): to je „katolického“ či univerzálního ducha, který patří k samé podstatě církve. Chce žít univerzální poslání spásy v jednotě s Kristem v jeho církvi jako základ společné apoštolské odpovědnosti („*Jako mne poslal Otec, tak já posílám vás*“ (Jan 20,21)) a účastnit se hlásání evangelia jak příkladem vlastního života tak s přispěním svého profesního a produktivního lidského potenciálu také peněžními dary.⁵¹

Činnost díla je jednak spirituální, a to v podobě Lectio Divina, eucharistické adorace a misijního růžence, a jednak materiální, což znamená především pravidelně přispívat do všeobecného fondu solidarity a zvláště ve Světový den misí (předposlední neděle v říjnu). Dále pak se jedná o účast na rozšiřování církve ve světě financováním náboženského, podpůrného a vzdělávacího díla církve v misijních zemích; zvláště důležitá je podpora katechistů a animátorů-laiků nových misijních společenství prostřednictvím jejich formace. Podle zásady „*Cokoli jste učinili jednomu z těchto mých malých bratří, mně jste učinili*“ (Mt 25,40) se Dílo solidarizuje s chudými a opuštěnými skrze boj proti hladu, AIDS, násilí, apod. a skrze podporu v jejich bolestných životních podmínkách; nošením břemen utiskovaných, uprchlíků, emigrantů a účastí na

⁴⁹ Srov. <http://www.onefamilyinmission.org/homepage/our-history.html?start=2> [cit. 2013-02-28]

⁵⁰ http://www.vatican.va/holy_father/paul_vi/apost_letters/documents/hf_p-vi_apl_19660905_graves-increscentes_lt.html [cit. 2013-02-28]

⁵¹ http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cevang/pont_soc/pospa/documents/rc_pospa_doc_09092003_popf-aims_en.html [cit. 2013-03-02]

církevních i občanských aktivitách, které podněcují spravedlnost a mír ve světě, povzbuzuje smysl pro všeobecné bratrství.⁵²

3. 2. 2. Papežské misijní dílo sv. Petra apoštola

Dílo sv. Petra apoštola se snaží především vytrvale podporovat formaci a vzdělání místních kněží a řeholních osob a přispívat modlitbou a ekonomickou pomocí k růstu místního kléru a místních řeholních společenství. Má zvláštní starost o misijní formaci mladých lidí s cílem zvýšit počet povolání ke kněžství a řeholnímu životu zejména v misiích i o větší zapojení katolického laikátu nejen prostřednictvím materiální pomoci, ale i skrze osobní závazky k misijní činnosti.⁵³

Tyto cíle naplňuje tým, že každý rok přispívá na udržování seminaristů v seminářích v misijních zemích a buduje, zvětšuje a vybavuje tyto semináře, přispívá novicům a novickám v prvním roce jejich noviciátu, poskytuje jednorázovou částku na činnosti povzbuzující povolání, uděluje stipendia na specializovaná studia v Římě nebo na vysokých školách v Africe, kněžím studujícím v Římě poskytuje ubytování na dvou kolejích.

Například v roce 2009 Dílo podpořilo 77 715 seminaristů v 837 seminářích, poskytlo 610 stipendií na univerzitní studium kněží, poskytlo ubytování 338 z nich a 80 řeholním sestrám.⁵⁴

3.2.3. Papežské misijní dílo dětí

Misijní dílo dětí vychovává děti v misijním duchu a pomáhá jim vidět potřebnost jejich vrstevníků v misijních zemích tak, aby je podporovaly modlitbou i hmotně. Cílem je pomáhat vychovatelům i dětem: vychovatelům pomáhat postupně probouzet v dětech univerzální misijní svědomí a dětem pomáhat rozvíjet jejich vlastní misijní působení, tedy pohnout děti, aby sdílely svou víru i materiální prostředky zejména s dětmi v nejpotřebnějších oblastech a církvích. Dílo má ambici být integrální součástí celkového pastoračního programu křesťanské výchovy. Snaží se také podporovat misijní povolání.

K naplnění těchto cílů Dílo dětem poskytuje dvě základní služby: ta první a hlavní je misijní výchova; ta druhá je misijní spolupráce s nejpotřebnějšími dětmi a celosvětovými misiemi.

Dílo sdružuje chlapce a děvčata do čtrnácti let, kteří se spolu se svými animátory snaží být misionáři ve svých komunitách – v rodině, ve škole, mezi kamarády – a

⁵² Srov. <http://www.ppoomm.va/index.php?m=3&sm=15&sm1=74&sm2=90> [cit. 2013-03-02]

⁵³ Srov.

http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cevang/pont_soc/pospa/documents/rc_pospa_doc_090_92003_pospa-aims_en.html [cit. 2013-03-02]

⁵⁴ Srov.

http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cevang/pont_soc/pospa/documents/rc_pospa_pro_200_11027_activities_en.html [cit. 2013-03-02]

pomáhat dětem na celém světě. Jsou Ježíšovými přáteli a získávají mu další přátele. Animátoři je vedou k přebírání odpovědnosti a doprovázejí je ve všem, co mají dělat.

Misijní pastorace dětí zahrnuje oblast misijní animace, formace, společenství a organizace a misijní spolupráce. V probouzení misijního ducha se uplatňuje modlitba, informace o misiích, motivace a propojení dětí s jejich doprovodem. Misijní formace probíhá formou katecheze, teologie misie, povzbuzováním misijní spirituality; týká se metodologie i praxe. Organizace pomáhá adekvátně využívat dostupné zdroje pro misijní službu a vhodně integrovat dětskou službu do církevního společenství. Misijní spolupráce pak pomáhá každému dítěti uplatnit jeho misijní příspěvek v místní komunitě i ve prospěch všeobecné evangelizace. Probíhá třemi způsoby, totiž jako duchovní spolupráce – svědectvím vlastního křesťanského života, soustavnou modlitbou za misie a obětí, jako materiální spolupráce – ekonomickou „misijní obětí“ a jinými materiálními statky a konečně jako spolupráce v misijní službě – Bůh potřebuje naši spolupráci, potřebuje nás jako misionáře a potřebuje nás k podpoře misijních povolání.⁵⁵

Misijní dílo dětí každoročně podporuje více než čtyři miliony dětí ve 4 000 projektech.

3. 2. 4. Papežská misijní unie

Misijní unie má za úkol podporovat misijní vědomí mezi seminaristy, kněžími a řeholními osobami i členy sekulárních institutů a animovat všechny animátory Božího lidu pro misie šířením a podporováním ostatních Papežských misijních děl. Prosazuje křesťanskou jednotu a snaží se dostat celou církev do misijního stavu.⁵⁶

3. 3. Organizační struktura Papežských misijních děl

Organizace Papežských misijních děl má nadnárodní, národní a diecézní úroveň.

Na nadnárodní úrovni zajišťuje řízení a vzájemnou spolupráci mezi Díly Nejvyšší výbor, Hlavní (Vyšší) rada, Generální shromáždění a Výkonný výbor.

Nejvyššímu výboru předsedá kardinál prefekt Kongregace pro evangelizaci národů (v současné době arcibiskup Fernando Filoni), vice-prezidentem je sekretář Kongregace pro evangelizaci národů, dalšími členy jsou prezident Papežských misijních děl, pět biskupů jmenovaných Kongregací, každý za jeden kontinent, kteří mají pětileté funkční období, generální sekretáři jednotlivých Děel, pět národních ředitelů volených každý za

⁵⁵ Srov.

http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cevang/p_missionary_works/infantia/documents/rc_ic_infantia_pro_20011106_gen-index-profile_en.html [cit. 2013-03-03]

⁵⁶ http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cevang/pont_soc/pospa/documents/rc_pospa_doc_090_92003_pum-aims_en.html [cit. 2013-03-03]

jeden kontinent ze členů Hlavní rady na pětileté období, které lze jedenkrát opakovat. Výbor se schází jednou ročně, v případě potřeby vícekrát. Zajišťuje jednotu a vzájemné porozumění mezi Díly a Kongregací, formuluje vedoucí pastorační a ekonomické směry se zřetelem k jednotlivým potřebám a v souladu s Hlavní radou, schvaluje rozpočet a interní pravidla Děel.

Hlavní radě předsedá prezident Papežských misijních děl (v současné době arcibiskup Protase Rugambwa) a zasedají v ní poradci, tj. generální sekretáři jednotlivých děl, podsekretáři za sekci Státního sekretariátu pro vztahy se státy, Kongregaci pro biskupy a Kongregaci pro Východní církve a národní ředitelé Papežských misijních děl. Hlavní rada má za úkol:

- studovat činnost a metody animace a sbírky do fondů Děel v jednotlivých zemích, navrhnout nové iniciativy v souladu s pastoračními plány biskupských konferencí;
- rozhodovat o spravedlivém rozdělení fondů podle plánu financování projektů připraveného výkonným výborem;
- stanovovat priority, podle kterých se rozdělují prostředky;
- stanovit normy pro přiznání podpory v souladu se směrnicemi Kongregace; (Spravedlivé přerozdělení - každému podle jeho potřeb – a efektivita předpokládá přesné informace a důkladné posouzení);
- zkoumat předběžný rozpočet i závěrečné vyúčtování;
- vybírat účetního revizora pro kontrolu všech účtů;
- řešit případné organizační problémy;
- se souhlasem prezidenta ustavovat ad hoc komise, aby zkoumaly zvláštní otázky a předkládaly Hlavní radě doporučení;
- navrhnout výkonnému výboru iniciativy užitečné pro setkání na mezinárodní i regionální úrovni;
- stanovit termíny konání generálního shromáždění v květnu, a v případě potřeby zvláštního shromáždění v listopadu i témata k jednání;
- starat se o vypracování a aktualizaci vlastního vnitřního řádu;
- připravovat a aktualizovat prováděcí směrnice;
- definovat částku, kterou může Generální sekretariát disponovat v případě žádosti o pomoc ve zvláštní nouzi. Tyto fondy se distribují podle dobře definovaných projektů a zúčtovávají v dalším roce.

Univerzální i komunitní rozměr Hlavní rady je vyjádřen účastí prezidenta, který reprezentuje Kongregaci, a národních ředitelů, kteří reprezentují lokální církve.

Generální shromáždění se schází řádně jedenkrát do roka, zpravidla v květnu. Všichni členové Hlavní rady jsou povinni se zúčastnit. Shromáždění má dvě části: první je pastorační a je věnována především probírání misiologických, pastoračních a organizačních témat předem odsouhlasených shromážděním; v druhé části se vyhodnocují návrhy Generálního sekretariátu na přidělení podpory. První část je

otevřená i pro experty, zatímco druhá část je uzavřená pouze pro členy Hlavní rady. V nutných případech může prezident Papežských misijních děl svolat zvláštní shromáždění v listopadu.

Výkonný výbor se skládá z prezidenta a čtyř generálních sekretářů. Zasedá nejméně jednou za dva měsíce. Jeho starostí je zajistit realizaci obecných pokynů Nejvyššího výboru a Hlavní rady. Organizuje všechna shromáždění a podobné iniciativy a pečuje o to, aby národní ředitelství fungovala v duchu stanov. Pokud jde o finanční záležitosti, zkoumá naléhavé žádosti o pomoc a odpovídá na ně v mezích daných Hlavní radou, koordinuje přípravu návrhů na distribuci ročních příspěvků a vyhodnocuje problémy ekonomického provozu společné i týkající se jednotlivých Děel.

Prezident Papežských misijních děl je pomocný sekretář Kongregace pro evangelizaci národů a je jmenován papežem. Jeho úkoly jsou navenek reprezentovat Papežská misijní díla u Kongregace pro evangelizaci národů a na shromážděních a oficiálních setkáních; uvnitř pak koordinuje práci čtyř generálních sekretářů a pečuje o dobré fungování a řádné a transparentní hospodaření čtyř generálních sekretariátů. Udržuje kontakty s národními ředitelstvími, navštěvuje je a pomáhá jim. Když se koná generální nebo mimořádné shromáždění Papežských misijních děl, prezident mu předsedá.

Generální sekretáři. Každé dílo má vlastní mezinárodní sekretariát řízený generálním sekretářem. Toho jmenuje na pětileté funkční období Kongregace pro evangelizaci národů po předchozí konzultaci s Hlavní radou. Mandát lze jednou opakovat. Úkoly generálního sekretáře jsou pečovat o fungování sekretariátu a spolupracovat s ostatními sekretariáty podle pokynů prezidenta. Každý rok předkládá návrhy na podporu projektů a misijních diecézí a připravuje zprávu o činnosti sekretariátu spolu s podrobnou zprávou o vybraných a poskytnutých prostředcích.⁵⁷

Na národní úrovni je struktura obdobná. Papežská misijní díla řídí národní ředitel jmenovaný na pět let (mandát lze jednou obnovit) Kongregací pro evangelizaci národů ze tří kandidátů navržených biskupskou konferencí a Národní rada. Národní ředitel také spolupracuje s ostatními misijními organizacemi, které spadají pod národní biskupskou konferenci. V každé diecézi musí biskup jmenovat diecézního ředitele Papežských misijních děl, kterému je svěřena místní pastorační činnost pro všeobecnou misii.

Papežská misijní díla působí ve 120 zemích světa, světové ústředí je v Římě.

Papežská misijní díla slaví

- Světový den modliteb za misie předposlední neděli v říjnu,
- Světový den nemocných 11. Února,
- Světový den misijního dětství – slavnost Zjevení Páně 6. ledna,

⁵⁷ Srov. Stanovy čl. 29-45 http://www.ppoomm.va/Documenti/statuti/statuto_it.pdf [cit. 2013-03-03]

- Den modliteb za povolání k duchovnímu stavu – neděle Dobrého Pastýře – čtvrtá neděle velikonoční

a svátky svých svatých patronů:

- Sv. Františka Xaverského – Světový misijní den kněží a řeholníků – 3. prosince,
- Sv. Terezie od Dítěte Ježíše - Světový misijní den řeholnic – 1. října.

3. 4. Hospodaření Papežských misijních děl

Veškeré dary ve prospěch Papežských misijních děl ze všech farností a diecézí světa se scházejí ve všeobecném fondu solidarity, a tak dávají vzniknout programu univerzální pomoci. Účelem fondu je ekonomická pomoc církvím v misijních zemích v jejich úsilí o evangelizaci, církevní a sociální rozvoj, jakož i o vzdělání a péči. To je výrazem jednoty víry, lásky a spravedlnosti všech členů církve a všech dílčích církví v univerzální církvi, protože do jednoho fondu přispívají všichni věřící ze všech končin světa.

Veškeré dary věřících pro univerzální misii vybrané v diecézi se pravidelně posílají národnímu ředitelství. Dary vybrané na misii ad gentes při Světovém misijním dnu nebo při jiných příležitostech nesmí být použity pro žádné jiné účely.⁵⁸

Rozdělení takto získaných prostředků je výlučné právo generálních sekretariátů. Jejich úkolem je ve spolupráci s národními řediteli dát všechny během roku došlé prostředky k dispozici těm, kdo odpovídají za projekty odsouhlasené Hlavní radou. Pouze určité procento může zůstat národnímu ředitelství na animační činnost a administrativu. Takový podíl, stanovený Hlavní radou, je také míněný na vyrovnání případné nedostatečnosti fondů na činnost národních ředitelství nejméně rozvinutých zemí. Ve výročních zprávách se výdaje na animaci a na administrativu uvádějí zvlášť.

Dary od věřících na určitý účel nesmí být použity jinak.⁵⁹ Všichni, kdo získali prostředky od Papežských misijních děl, je musí použít výhradně a úplně na projekt, na který byly určeny, a potom podat zprávu generálnímu sekretariátu, jak byly vynaloženy.⁶⁰

Misijní diecéze dostávají každý rok ze všeobecného Fondu solidarity pravidelnou (řádnu) podporu, a to podle své velikosti. Kromě toho podávají žádosti o mimořádnou podporu na různé projekty (stavby kostelů, kaplí a místních center pro apoštolát, formaci seminaristů a katechistů, vzdělávací projekty a činnost dětí, atd.). Generální shromáždění tyto žádosti diskutuje a vyhodnocuje a berouc v úvahu dostupné zdroje a kritéria rovnosti a spravedlnosti rozhoduje o přidělení financí. Ty pak putují do

⁵⁸ Srov. CIC, kánon 1267 § 3 (<http://web.katolik.cz/feeling/library/Kodex.pdf> [cit. 2013-03-06])

⁵⁹ Tamtéž

⁶⁰ Srov. Stanovy čl.61-64 http://www.ppoomm.va/Documenti/statuti/statuto_it.pdf [cit. 2013-03-04]

misijních diecézí přímo ze zemí, kde byly vybrány. Každý rok se rozdělí veškeré vybrané prostředky. Pro lepší představu, o jaký objem pomoci se jedná, uvádíme následující přehled:

Misijní dílo šíření víry v roce 2008 rozdělilo celkem \$ 90 799 500, a to především na formaci katechistů, stavbu a údržbu kostelů, kaplí a konventů, diecézní aktivity, pastorační činnost apod.⁶¹

PMD ŠV	Řádná podpora	Podpora katechistů	Média (SIGNIS ⁶²)	Mimořádná podpora
Afrika	\$17 029 000	\$ 6 562 800	\$1 126 800	\$28 878 000
Amerika	\$ 2 101 600	\$ 620 800	\$ 187 000	\$ 1 433 000
Asie	\$10 687 500	\$ 3 887 100	\$ 908 600	\$12 805 200
Evropa	\$ 1 201 100	\$ 18 000		\$ 120 000
Oceánie	\$ 1 478 000	\$ 428 500	\$ 389 500	\$ 937 000
Celkem	\$32 497 200	\$11 517 200	\$2 611 900	\$44 173 200

Tabulka 1: Dílo šíření víry - podpora v roce 2008

V roce 2010 se jednalo o celkovou částku \$ 83 317 700.

PMD ŠV	Řádná podpora	Podpora katechistů	Média (SIGNIS)	Mimořádná podpora
Afrika	\$17 236 000	\$ 7 169 900	\$ 859 500	\$24 228 000
Amerika	\$ 2 020 000	\$ 659 000	\$ 195 000	\$ 1 032 400
Asie	\$10 774 500	\$ 4 071 800	\$ 732 000	\$10 182 900
Evropa	\$ 1 184 200	\$ 16 000		\$ 143 000
Oceánie	\$ 1 478 000	\$ 406 000	\$ 334 000	\$ 595 500
Celkem	\$32 692 700	\$12 322 700	\$2 120 500	\$36 181 800

Tabulka 2: Dílo šíření víry - podpora v roce 2010

Ze srovnání těchto tabulek je zřejmé, že pokles celkem vybrané částky (o cca sedm a půl miliónu dolarů) se ve sledovaném období projevil především na objemu mimořádné podpory a také podpoře médií, zatímco řádná podpora a podpora katechistů poněkud vzrostla i přes celkově zhoršenou situaci. Tyto dvě oblasti se tedy jeví jako priority.

Misijní dílo dětí financuje především výuku náboženství, potravinovou a zdravotní pomoc, léky, oblečení a školní potřeby, zřizování tříd pro katechetické účely a dětských center, podporu pro chudé děti apod. Následující tabulky uvádí přehled pro roky 2009 a 2010:

⁶¹ Přehledy jsou zpracovány podle údajů zpravodajské agentury Kongregace pro evangelizaci národů FIDES (www.fides.org)

⁶² World Catholic Association for Communication

PMD D	2009	2010
Afrika	\$14 845 650	\$10 782 300
Amerika	\$ 861 300	\$ 933 100
Asie	\$ 8 384 040	\$ 5 820 800
Evropa	\$ 180 100	\$ 118 900
Oceánie	\$ 469 100	\$ 247 000
Celkem	\$24 740 190	\$18 015 600
Z toho řádná podpora	\$ 3 400 000	\$ 3 696 000
Mimořádná podpora	\$ 21 340 190	\$14 206 100
Podpora nár. ředitelství	\$ 121 183	\$ 113 500

Tabulka 3: Dílo dětí - podpora v letech 2009 a 2010

Financované projekty	2009	2010
Pastorační péče o děti	425	462
Misijní animace a formace	21	45
Předškolní výchova	201	96
Školní vzdělávání	1238	989
Výuka katolického náboženství	297	254
Pro-Life	733	779

Tabulka 4: Dílo dětí - počty podporovaných projektů v letech 2009 a 2010

První tabulka ukazuje, že i v Díle dětí objem vybraných prostředků výrazně poklesl (o šest a tři čtvrtě miliónu dolarů, tj. o více než o čtvrtinu), a i přes to zde řádná podpora mírně stoupla. Razantní škrtly zasáhly podporu mimořádnou.

Druhá tabulka uvádí počty financovaných projektů v jednotlivých odvětvích. I při nutnosti šetřit zřejmě dostaly výraznější podporu oblasti pastorační péče o děti a jejich misijní animace a formace na úkor vzdělávání. Toto řešení může být ospravedlněno tím, že pastorační a misijní formaci a animaci nepodpoří žádný jiný subjekt než církve, zatímco pro vzdělávání je možné získat prostředky od řady jiných institucí. Takovému vysvětlení však nenasvědčuje snížená podpora výuce katolického náboženství.

Veřejně dostupné údaje zpravodajské agentury Kongregace pro evangelizaci národů FIDES však vykazují z našeho pohledu podstatný nedostatek – neuvádějí totiž žádnou relaci mezi projekty, resp. jejich počty a objemem na ně vynaložených finančních prostředků, takže jakékoli posuzování je velmi vágní a nejisté.

Dílo sv. Petra apoštola podporuje kněze a řeholní osoby. V letech 2009 a 2010 měla podpora tuto konkrétní podobu:

PMD SPA	2009	2010
Malé semináře	527	461
Velké semináře	377	376
Celkem	904	837
Seminaristé v malých seminářích	50 315	51 592
Seminaristé ve velkých a propedeutických seminářích	26 792	26 123
Celkem	77 107	77 715

Tabulka 5: Dílo sv. Petra apoštola – počty podporovaných seminářů a seminaristů v letech 2009 a 2010

Nebo vyjádřeno v penězích:

PMD SPA	2009	2010
Malé semináře	\$ 6 373 082	\$ 6 427 490
Velké a propedeutické semináře	\$16 813 890	\$15 913 601
Mimořádná podpora	\$ 4 186 358	\$ 6 504 005
Celkem	\$27 373 310	\$28 845 096

Tabulka 6: Dílo sv. Petra apoštola – finanční podpora v letech 2009 a 2010

Zpráva za rok 2010 uvádí ještě \$ 836 760 pro novice a \$1 432 990 pro novicky v misijních oblastech.

Není bez zajímavosti, že zatímco Dílo šíření víry i Dílo dětí se potýkaly s poklesem finančních prostředků, podpora v rámci Díla sv. Petra apoštola dokonce poněkud vzrostla (o téměř jeden a půl miliónu dolarů). Bylo podpořeno méně seminářů ale více seminaristů. A na rozdíl od zbývajících dvou Děel, zde vzrostla mimořádná podpora, částečně díky celkově většímu objemu prostředků a částečně na úkor seminářů. Přestože počet podporovaných malých seminářů se snížil (o 66), jejich finanční podpora vzrostla (o \$ 54 400), zatímco velké a propedeutické semináře při téměř zachovaném počtu dostaly o \$ 90 000 méně.

Při způsobu hospodaření, kdy se každý rok spotřebují veškeré vybrané prostředky, je srozumitelná snaha o víceméně stabilní či mírně rostoucí řádnou podporu. O to větší výkyvy pak nastávají v rámci podpory mimořádné. Pouze Dílo sv. Petra apoštola věnuje výrazně více na řádnou podporu (pět a půl krát resp. tři a půl krát tolik) než na mimořádnou. Ostatní dvě Díla mají rozložení obrácené, přičemž Dílo dětí směřovalo na mimořádnou podporu více než šestkrát resp. téměř čtyřikrát tolik peněz co na řádnou podporu. Nabízí se otázka, zda by nebylo lépe vytvářet rezervní fondy, které by pomáhaly překlenout slabší roky.

4. Papežská misijní díla v České republice

4. 1. Historie

Na území dnešní České republiky se jako první objevilo Dílo dětí v roce 1853, a to např. v Českých Budějovicích a v Olomouci, tato činnost však nebyla centrálně koordinovaná. První zmínky o oficiální činnosti jsou o téměř šest desetiletí mladší. Dílo šíření víry bylo v roce 1911 prohlášeno v úředních diecézních listech a v roce 1912 vešlo v život ustavením diecézních, vikariátních a farních ředitelů a vydáváním „Věstníku díla šíření víry“ v češtině nákladem 10 000 výtisků. Ústřední správou a vydáváním časopisu bylo pověřeno pražské ředitelství (metropolitní kanovníci Jiří Glossauer a Mons. Dr. Mořic Pícha). Dílo bylo zavedeno ve čtyřech diecézích v Čechách (českobudějovické, královéhradecké, litoměřické a pražské) a v diecézi brněnské. Ve všech diecézích dohromady se v roce 1912 vybralo 3 448,17 K, v roce 1920 pak 24 811,89 K.⁶³

Časopis katolického duchovenstva přináší v roce 1913 zprávu o tom, že Dílo šíření víry „zapustilo v uplynulém roce kořeny i v Čechách a s ním zároveň též „Věstník jeho“ (viz obr. 1).⁶⁴ Autor zprávy Dr. T. čtenáře ubezpečuje, že zprávy ve „Věstníku“ jsou velmi zajímavé a poučné, s četnými ilustracemi a mají význam jak historický, tak i nábožensko-výchovný. Soudí, že záslužnost Díla šíření víry „netřeba katolíkům teprve vysvětlovati.“ Časopis se spoléhal na dobrovolnou křesťanskou podporu v doporučené výši 2,40 K ročně.

Příjmy z časopisu nebyly jediné. Misijním pastýřským listem ze dne 27. října 1926 bylo nařízeno, „aby v každém kostele byla pokladnička na dary věřících na potřeby misijní. Pro tento účel byly vyrobeny speciální pokladničky představující černošského chlapce sedícího na kmenu stromu s velikým kloboukem na kolenou. Vhodí-li se otvorem v klobouku peníz, černoušek na znamení díky skloní zdvořile hlavičku“.⁶⁵

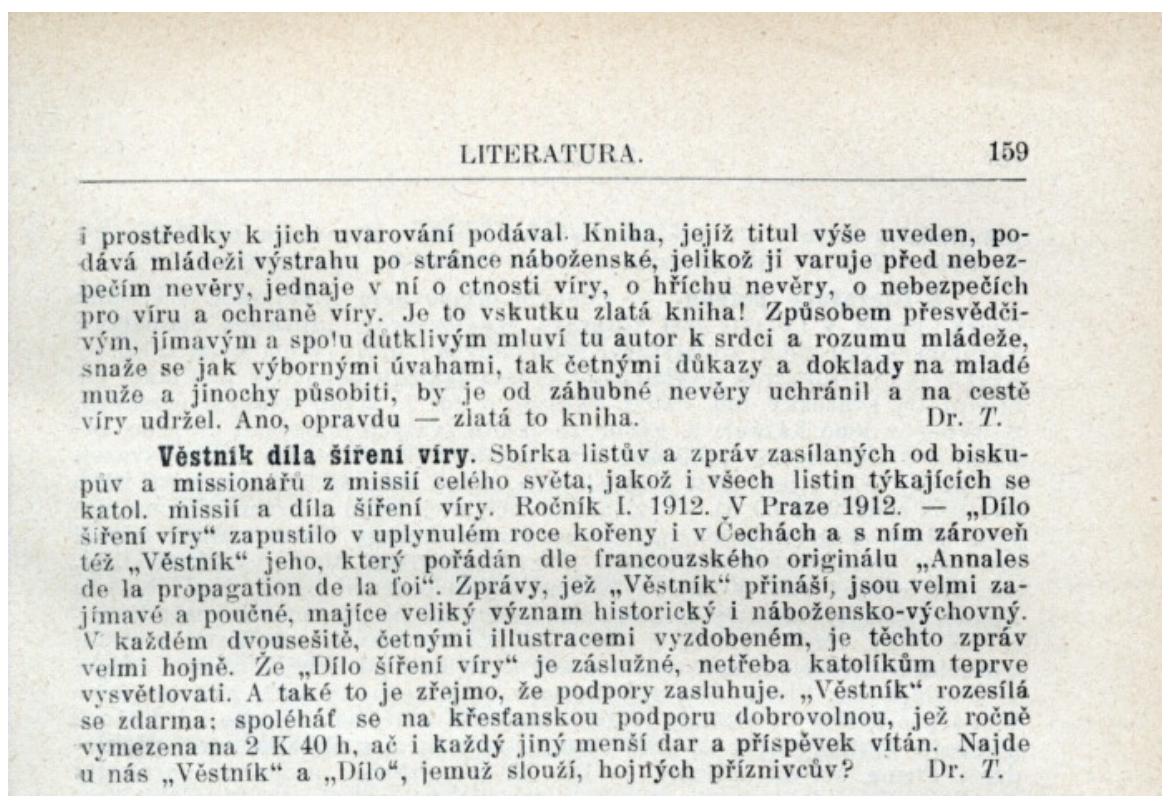
V totalitních dobách byla Papežská misijní díla zakázána. Obnovena byla v roce 1993 a prvních pět let byl národním ředitelem P. Zdeněk Čížkovský, OMI, který si zpátky do vlasti přivezl zkušenosti ze čtyřicetiletého misijního působení v Jižní Africe. Od roku 1998 je národním ředitelem P. Ing. Mgr. Jiří Šlégr a národní ředitelství se

⁶³ Srov. Rozhovor národního ředitele Papežských misijních děl P. Jiřího Šlégra pro *Špindlerovské noviny* http://www.interes.cz/spindlerovske_noviny/12lcerven/1stoLetPMD.html [cit 2013-03-07] a Základní informace ke stému výročí Papežských misijních děl u nás http://www.bihk.cz/repository/files/PMD/2012/02_Vyroci_100_let_PMD_zakladni_informace.pdf [cit 2013-03-07]

⁶⁴ Věstník díla šíření víry., *ČKD, 1913/2*, str. 159, cit dle: <http://depositum.cz/knihovny/ckd/strom.clanek.php?clanek=4912> [cit. 2013-03-07]

⁶⁵ *Salve Regina: Zpravodaj římskokatolické farnosti Březolupy*, 2012, č. 5

přestěhovalo z Klokot do Krkonoš, nejprve do Vrchlabí a od roku 2001 do Špindlerova Mlýna.

Obrázek 1: Článek: *Věstník díla šíření víry*. Autor: T., podepsán jako Dr. T. Publikován v: *Časopis katolického duchovenstva*, ročník 1913, číslo 2, s. 159

4. 2. Základní rámec Papežských misijních děl v České republice

Papežská misijní díla v České republice jsou veřejným sdružením křesťanů a tvoří součást celosvětových Papežských misijních děl, která jsou nedílnou součástí univerzální katolické církve. Hlavní myšlenkou je, že nejlepší služba, jakou lze nabídnout lidem, je evangelizace, která jim pomáhá žít a konat jako Boží děti, osvobozuje je od nespravedlností a pomáhá jim ve všestranném rozvoji.

Stejně jako v celosvětovém měřítku se i v rámci České republiky Díla člení na čtyři celky:

Papežské misijní dílo šíření víry má za cíl formovat u věřících katolické svědomí, spojující úplnou poddajnost Duchu s apoštolským závazkem zahrnujícím celý svět. Spolupracuje také na formaci zvláštních misijních animátorů, kteří pracují v katolické církvi, aby zvýšilo jejich pozdější adekvátní účast na celosvětových misiích. Věnuje zvláštní pozornost misijní formaci mládeže a misijní dimenzi rodiny. Jedním z nejkrásnějších plodů tohoto Díla je Světový misijní den (Misijní neděle), který 14.

dubna 1926 ustanovila Posvátná kongregace pro liturgii a stanovila ho na předposlední říjnovou neděli.

Papežské misijní dílo sv. Petra Apoštola má za prvořadý cíl podporovat význam podstatné apoštolské složky v misiích a nezbytnou potřebu, aby Katolická církev v rámci svých duchovních a místních kulturních souvislostí formovala vlastní řeholní osoby, zvláště však vlastní vysvěcené služebníky. Pomoc, kterou toto Dílo poskytuje, není čistě ekonomická, ale spočívá v modlitbě a v životě inspirovaném vírou.

Papežské misijní dílo dětí (nebo také Svatého dětství) má za cíl umožnit zapojení dětí a mládeže do odpovědné pomoci jiným dětem v hmotné a morální nouzi. Toto Dílo si udržuje svůj původní misijní charakter a také obsahuje závazek přispět k rozpoznání a potlačení různých příčin a forem násilí, kterými trpí děti na celém světě. Toto dílo přispívá k praktickým iniciativám pomoci. Působí vždy v úzké spolupráci a v souladu s rodinami, farnostmi a dalšími odpovědnými institucemi.

Posláním Papežské misijní unie je přispět k apoštolské horlivosti kněží, řeholníků a řeholnic a jejich prostřednictvím u všeho křesťanského lidu. Unie spolupracuje na vzrůstu misijních povolání a na lepším rozmístování duchovních; tímto zvýrazňuje hodnotu spolupráce v misijním poslání katolické církve.

Formy misijní služby Papežských misijních děl mají za svůj hlavní cíl podporu evangelizace v užším smyslu. Usilují o spolupráci v oblastech, jako je podpora a rozvoj lidskosti, a spolupráci s autoritami a dalšími osobami v katolické církvi, které se věnují sociální a zdravotní pomoci.

Papežská misijní díla získávají prostředky pro svoji činnost z darů, pořádání sbírek a ze správy vlastního majetku. Zřizují pro tři své celky, a to pro: Dílo šíření víry, Dílo sv. Petra apoštola a Misijní dílo dětí jejich vlastní fondy solidarity, ze kterých jsou podporovány pomocné celosvětové programy. Nejdůležitějším z těchto fondů je všeobecný fond solidarity, založený a spravovaný pro Dílo šíření víry. Hospodaří s dary, které dostává pro Dílo šíření víry zvláště během Světového misijního dne (Misijní neděle), a jsou použity pro pomoc všem iniciativám misijní spolupráce.⁶⁶

Pod patronací biskupa – delegáta pro misie, jímž je v současné době arcibiskup olomoucký Mons. Jan Graubner, řídí a koordinuje misijní činnost u nás národní kancelář v čele s národním ředitelem Papežských misijních děl P. Jiřím Šlégrem, jmenovaným Kongregací pro evangelizaci národů. V každé diecézi je pak jmenován diecézní ředitel:

Arcidiecéze pražská: SM Angelika SCB – Mgr. et MgA. Ivana Pintířová

Diecéze českobudějovická: P. Marek Adamczuk, OMI

Diecéze královéhradecká: Mgr. Bronislava Halbrštátová

Diecéze litoměřická: Ľuboš Fronk

Diecéze plzeňská: Ing. Miriam Svobodová

Arcidiecéze olomoucká: S. M. Luisa Stanislava Ščotková, SCSC

Diecéze brněnská: Mgr. Jana Zenklová

⁶⁶ Srov. Stanovy Papežských misijních děl <http://www.missio.cz/pmd/stanovy/> [cit. 2013-03-11]

Diecéze ostravsko-opavská: Mgr. Naděžda Pavlisková
Apoštolský exarchát řeckokatolické církve: P. Karel Soukal

Národní radu tvoří podle Stanov národní ředitel, národní sekretáři jednotlivých děl a diecézní ředitelé. Z dostupných materiálů vyplývá, že národní sekretáři nebyli jmenováni. „Národní rada PMD zodpovídá za:

- *udržování úzké spolupráce s Národní misijní radou zřízenou Českou biskupskou konferencí a vedenou předsedou Biskupské komise pro misie. (Papežská misijní díla jsou v Národní misijní radě zastoupena a v práci misijní animace jim patří vedoucí úloha.);*
- *určování námětu a studium strategie celoroční misijní kampaně a programu pro činnost Děel jak pro animaci, tak i pro organizaci získávání finančních prostředků;*
- *sestavení a schválení rozpočtu Papežských misijních děl;*
- *schvalování výroční zprávy o hospodaření (účetní závěrky) a její kontrolování podle rozpočtu.“⁶⁷*

Papežská misijní díla, nověji pod mezinárodním jménem Missio, se představují takto:

Missio *formuje křesťanská společenství, ve kterých mohou lidé prožívat svoji víru v pokoji a spravedlnosti.*

Missio *hraje podstatnou roli v boji proti chudobě, negramotnosti, nemocem, nespravedlnosti a vykořisťování.*

Missio *podporuje a povzbuzuje četná povolání v místních komunitách.*

Missio *systematicky pečuje o nezákladnější potřeby dětí, chrání jejich práva a důstojnost, vychovává je tak, aby se v dospělosti uměly o sebe postarat.*

Missio *respektuje autonomii a identitu všech místních komunit. Umožňuje, aby tradice a zvyky domorodců byly darem pro všeobecnou církev.*

Missio *podporuje vzájemnou solidaritu, úctu a lásku.*

Papežská misijní díla koordinují a zajišťují misijní činnost katolické církve ve všech kontinentech, zvěstují evangelium, učí lidi v misiích hospodařit, vedou je k spoluúčasti, respektují jejich důstojnost. Pomáhají potřebným bez ohledu na jejich barvu pleti, náboženské vyznání či národnost.⁶⁸

⁶⁷ Tamtéž

⁶⁸ <http://www.missio.cz/pmd/vyznam-poslani/predstaveni-pmd/> [cit. 2013-03-11]

4. 3. Konkrétní činnost

Papežská misijní díla nabízejí zájemcům v České republice řadu způsobů, jak se zapojit do činnosti a jak se při tom sdružovat.

4. 3. 1. Formy členství

Misijní růže je skupina dvaceti lidí, kterou sdružuje modlitba živého růžence. Živý růženec vznikl v roce 1826 ve Francii z podnětu Pauline Jaricot, zakladatelky Díla šíření víry. Živý růženec tvoří lidé, kteří se společně modlí tuto modlitbu. Vždy 20 lidí se spojuje do jediné růže, která je tvořena z dvaceti tajemství (růženec radostný, bolestný, slavný a růženec světla). Členové živého růžence se zavazují denně k modlitbě jednoho předem určeného desátku, který se po měsíci mění. Skupinka živého růžence se tak denně pomodlí celý růženec (Obr. 2).⁶⁹

Měsíc a rok	Tajemství		Květen_11	Červen_11	Červenec_11	Srpen_11	Září_11	Říjen_11	Prosinec_11	Leden_12	Únor_12	Březen_12	Duben_12	Květen_12	Červen_12	Červenec_12	Srpen_12	Září_12	Říjen_12	Prosinec_12
Květen 11	který zjevil v Káně svou božskou moc	1																		
Červen 11	který hlásal Boží království a vyzýval k pokání	2																		
Červenec 11	který na hoře Proměnění zjevil svou slávu	3																		
Srpen 11	který ustanovil eucharistii	4																		
Září 11	který se pro nás krví potil	5																		
Říjen 11	který byl pro nás bičován	6																		
Listopad 11	který byl pro nás trním korunován	7																		
Prosinec 11	který pro nás nesl těžký kříž	8																		
Leden 12	který byl pro nás ukřižován	9																		
Únor 12	který z mrtvých vstal	10																		
Březen 12	který na nebe vstoupil	11																		
Duben 12	který Ducha svatého seslal	12																		
Květen 12	který tě, Panno, do nebe vzal	13																		
Červen 12	který tě v nebi korunoval	14																		
Červenec 12	kterého jsi, Panno, z Ducha svatého počala	15																		
Srpen 12	se kterým jsi, Panno, Alžbětu navštívila	16																		
Září 12	kterého jsi, Panno, v Betlémě porodila	17																		
Říjen 12	kterého jsi, Panno, v chrámě obětovala	18																		
Listopad 12	kterého jsi, Panno, v chrámě našla	19																		
Prosinec 12	který byl pokřtěn v Jordánu	20																		

Obrázek 2: Příklad schématu živého růžence

Do Misijní růže se může přihlásit jednotlivec, skupina i již existující společenství živého růžence. Každý člen dostane svoji kartičku s rozpisem jednotlivých tajemství a členským číslem. Na misijním růženci má každý kontinent svou barvu; při modlitbě se prosí za celý svět.

Misijní klub vznikl u nás během Jubilejního roku 2000 a sdružuje dospělé lidi, kteří se snaží podle svých možností pomáhat potřebným v rámci Papežských misijních děl. Přihlásit se mohou jednotlivci i skupiny. Členové misijního klubu se po vzoru zakladatelky Díla šíření víry denně modlí za misie, týdně spoří na Chléb pro misie – finanční dar pro chudé v rámci projektů Papežských misijních děl a podporují aktivity Papežských misijních děl.

Také se mohou podle svých možností zapojit do řady dalších činností, např.

⁶⁹ <https://vvrh.signalny.cz/1105/zivy-ruzhenec> [cit. 2013-03-24]

- aktivně získávat podporu pro projekty Papežských misijních děl;
- nabízet ve svém okolí misijní materiály: misijní kalendáře, kalendáříky z misíí, filmy apod.;
- vzdělávat se v misijní tematice např. v Misijní škole animátorů „MIŠKA“;
- osobním příkladem „rozšiřovat“ hranice Božího království;
- přispívat k misijní činnosti ve vlastní rodině, farnosti, škole, vést skupinku dětí v Misijním klubku;
- podpořit modlitební setkání s misijní tematikou: růženec, adoraci, křížovou cestu, novénu, pouť;
- překládat do/z českého jazyka různé misijní materiály, dělat gramatické korektury textů;
- pořádat tvořivé aktivity – Misijní jarmark, Misijní koláč, Pohled pro misie, Jeden dárek navíc, benefiční koncerty, plesy, výstavy, soutěže či jiné dobročinné akce ve prospěch misíí;
- pomáhat při výrobě misijních materiálů, vytvářet animační misijní programy, pořádat besedy, výstavy, promítat, videa, prezentace;
- spolupracovat s médii na úrovni farností, diecézí či mezistátně;
- organizovat sběr různých surovin, které se vykupují a výtěžek posílat na účet Papežských misijních děl;
- udržovat kontakt s misionáři, s dobrovolníky v misijních stanicích.

Členové dostávají od národní kanceláře Misijní zpravodaj a jsou zapsáni do Modlitební knihy. Za všechny členy je každý měsíc sloužena eucharistie a také v misijních diecézích na všech kontinentech je na ně pamatováno.

Adorace pro misie je možnost, jak se zapojit, pro jednotlivce i skupiny, řeholníky a řeholnice, farnosti apod. Cílem je

- setkat se v osobní modlitbě s Misionářem světa Ježíšem Kristem, který nás k modlitbě a bdění vybízí;
- sklonit se před Pánem a celým svým bytím mu děkovat, chválit ho a naslouchat mu, předkládat mu své vlastní chvály i prosby;
- nechat se vést Pannou Marií a pod její ochranou se stávat věrnými Božími služebníky;
- modlit se za Svatého Otce, který Papežská misijní díla a církve vede;
- spojit se skrze Ježíšovu přítomnost s lidmi všech kontinentů a ve světle Jeho lásky vnímat potřeby chudých, nemocných a trpících;
- vyprošovat milost víry pro ty, kteří ji nemají, a odvahu pro věřící, aby se o víru chtěli a dokázali dělit;
- podporovat misijní úsilí světové církve, misionáře a rozkvět misíí;
- svěřovat Pánu misie v naší zemi, aktivity Papežských misijních děl a vzájemnou spolupráci;
- vkládat do Božích rukou prosbu za dostatek lidí ochotných dát se plně do služeb evangelia, za hojnost povolání u nás i ve světě.

Je potřeba si zajistit možnost adorace v kostele či kapli; adorace se může konat v tichu nebo s hudbou či četbou Písma. Doporučuje se určit si pro adoraci pravidelný čas a pozvat i další lidi z okolí.

Dárcovství znamená pravidelnou i nepravidelnou finanční podporu pro celou škálu účelů, ze které si dárci může vybrat ten, na který chce přispět, pomocí variabilního symbolu:

- VS 10 – Podpora základní světové misijní činnosti Církve
- VS 30 – Podpora bohoslovců v misiích
- VS 40 – Pomoc dětem v misiích – zahrnuje všechny následující nabídky, které jsou níže uvedeny. Jedná se o projekty ve všech kontinentech a týkají se záchrany života, vzdělání i křesťanské formace.
- VS 41 – Záchrana dětí trpících hladem – nutriční projekty záchrany života jsou směřovány k podvyživeným dětem, zahrnují též novorozené děti a kojence, kteří již od narození trpí nedostatkem výživy a často brzy po porodu umírají na podvýživu. Pomoc se dostane též sirotkům a opuštěným dětem. Kromě kvalitní základní výživy je dětem poskytována i potřebná lékařská péče.
- VS 42 – Péče o děti postižené AIDS – pomoc se týká sirotků, kteří ztratili rodiče z důvodu AIDS a dětí, které jsou samy nakaženy virem HIV. Kromě lékařské péče je těmto dětem poskytováno ubytování, křesťanská výchova a potřebná strava.
- VS 43 – Zajištění zdravotní péče dětem v misiích – zahrnuje zdravotní prohlídky, prevenci a léčbu nemocí, léky, někdy i dopravu do zdravotnického zařízení. V některých oblastech nemocniční zařízení pořádají kurzy hygieny, prevence a základní péče o dítě.
- VS 44 – Pomoc dětem v Africe – pomoc je směřována k dětem v Africe a týká se projektů záchrany života, zdravotní péče, nutričních projektů, vzdělávacích a katechetických programů.
- VS 440 – Záchrana misijních sirotků – jedná se o pomoc sirotkům ve všech kontinentech. Zahrnuje též zdravotní péči a stravu.
- VS 540 – Podpora vzdělání dětí – pomoc je směřována sirotkům nebo chudým dětem, jejichž rodiče tvrdě pracují na plantážích nebo daleko od domova a nemohou dětem zajistit dostatečnou výchovu. Často je spojeno s ubytováním dětí.
- VS 321 – Mešní intence misionářům

Dárcem může být kdokoliv – jednotlivci, páry, rodiny, farnosti, třídy, školy, oddíly, skupiny zaměstnanců apod. Výše, počet i frekvence finančních darů zcela závisí na dárci a mohou se měnit; dar může být i pouze jednorázový. Zajímavou možností je dar na mešní intence (v doporučené výši alespoň 250 Kč na jednu intenci); v misijní diecézi je pak odsloužena mše svatá na dobrý úmysl dárci.

Misijní klubko je pro dětské skupiny a patří do Papežského misijního díla dětí. Pod heslem „Děti pomáhají dětem“ staví přes celý svět MOST: Modlitbou (u nevěřících dětí místo modlitby myšlenkou na chudé), Obětí (něčeho se vzdát ve prospěch chudých), Službou (konkrétně něco udělat pro chudé), Tvořivostí (být vynalézavý ve způsobech jak pomáhat). Misijní klubka jsou pro děti do patnácti let, mají vždy dospělého vedoucího, který udržuje kontakt s národní kanceláří a dostává od ní potřebné materiály. Klubka vznikají ve farnostech, rodinách, družinách, skautských oddílech či školách; mívají svou klubovnu, hymnu, vlajku, modlitbu, jméno i místo ve farnosti. K 3. 12. 2012 (svátku sv. Františka Xaverského) bylo přihlášeno 191 Misijních klubek s 2480 členy. Členstvím v Misijním klubku se děti zavazují:

- každý den se pomodlit Zdrávas Maria za misie,
- každý týden ušetřit finanční částku v hodnotě jednoho bonbónku, který si odřeknou (Misijní bonbónek),
- snažit se být misionáři například pomocí hlavního programu pro misijní výchovu dětí MOST.

Papežská misijní díla začala v roce 2000 vydávat řadu materiálů pro misijní výchovu dětí se společným názvem MOST. Dosud byly vydány čtyři řady. Společné je jim to, že obsahují náměty pro činnost pro každý měsíc školního roku, liší se cílovou věkovou skupinou nebo svým hlavním cílem. Kromě toho je dospělým vedoucím Klubek k dispozici zásoba „batůžků“, které přinášejí velmi konkrétní návody, jak s dětmi pracovat.

Děti v Klubkách se zapojují do pravidelných misijních akcí, vzdělávají se, dozvídají se zajímavosti o dětech ze všech kontinentů, soutěží, získávají různé materiály, např. časopis Duha, Misijní kalendář, pohledy a obrázky z misijního světa.

Do Misijního klubka jsou děti přijímány obřadem, při němž slibují, že věnují svůj čas, energii a úsilí šíření poselství o Ježíši mezi dětmi, s nimiž se běžně stýkají, kamarády a spolužáky, ke kterým se zatím toto poselství nedostalo, že s nimi budou odvážně mluvit o Kristu a vydávat svědectví o své víře beze strachu nebo studu; že se budou modlit za úspěch misí; že se rozdělí o své prostředky s dětmi v nouzi; že povedou zbožný život, budou uctivé k rodičům a starším lidem, pravdomluvné, spravedlivé a skromné. V dnešní většinově protinábožensky a zejména protikatolicky naladěné české společnosti jistě není snadné tomuto slibu dostát.

Misijní unie sdružuje kněze, členy řeholí a sekulárních institutů, kandidáty kněžství a zasvěceného života, laiky, kterým byla svěřena kanonická mise a kteří se podílejí na pastorační službě v církvi. Jejich úkolem je probouzet u pokřtěných lidí vědomí zodpovědnosti za univerzální poslání církve, a proto se zavazují:

- obětovat své modlitby, utrpení a odříkání na misijní úmysly,
- prohlubovat svou misijní formaci,
- propagovat Papežské misijní dílo a misijní materiály,

- podílet se na modlitebních setkáních a formaci.

Kněží slouží každý rok jednu mši svatou na misijní úmysl a darují jedno mešní stipendium na projekty Papežských misijních děl. Z těchto darů se vytvoří fond určený k podpoře misijního díla zejména mezi mladými a seminaristy a k pořádání misijních kongresů a konferencí.

Bohoslovci vytvářejí organizované misijní skupiny v seminářích, které organizují modlitby na misijní účely, pořádají misijní dny a setkání s misionáři, podílejí se podle možností na stanovených aktivitách Papežských misijních děl (např. kongresech, poutích), a tak povzbuzují misijní horlivost u svých kolegů.

Instituty zasvěceného života mohou ve svých řadách ustanovit misijní animátory, kteří pečují ve spolupráci s Papežskými misijními díly o misijní formaci a ducha ve své kongregaci. Vedle misijních institutů a kongregací hrají důležitou úlohu i kontemplativní řády, které podporují úsilí misionářů modlitbou a duchovní obětí.

Podle dekretu Penitenciarije z 12. prosince 1979 jsou členům Unie poskytovány odpustky za obvyklých podmínek v den přistoupení k Misijní unii, na Velikonoce, ve svátky Neposkvrněného početí Panny Marie (8. prosince), sv. Františka Xaverského (3. prosince), sv. Terezie od Dítěte Ježíše (1. října) a v den výročí kněžského svěcení a řeholních slibů.

4. 3. 2. Setkání

Světový den modliteb za misie (Misijní neděle) je nejvýznamnějším misijním dnem v roce, je spojen s nejvýznamnější sbírkou, která se koná ve prospěch Papežského misijního díla šíření víry. Vyhlásil jej papež Pius XI. roku 1926 a koná se vždy předposlední neděli v říjnu. Misijní neděle bývá spojena s přednáškami, besedami, videoprojekcemi, výstavami, vigilií, adorací, modlitbou růžence a řadou i dětských aktivit.

Misijní neděli předchází vytvoření společného **Misijního Mostu Modlitby (MMM)** v předvečer misijní neděle. Účastníci se sejdou doma či v kostele, zapálí svíčku (případně pro tento účel předem v kostele požehnanou) a modlí se růžencem nebo jinou modlitbu za misie, misionáře, chudé a trpící, za šíření evangelia po celém světě.

Misijní pouť se koná jedenkrát ročně obvykle poslední sobotu v květnu a je určena především pro dospělé. Je příležitostí ke společné modlitbě za misie a seznámení se s tematikou. Poutí již proběhlo deset a konaly se na různých místech republiky (např. v Kroměříži, Klokotech, Polné u Jihlavy, České Třebové, Hrádku u Vlašimi, Jablonném v Podještědí).

V posledních letech se Misijní pouť většinou spojuje se **Dnem Papežského misijního díla dětí**, který v roce 2005 ustanovila Česká biskupská konference na 1. červen, přičemž vlastní oslavy se konají ve vhodný den blízko tohoto data.

K obvyklým aktivitám pak přibývají hry a soutěže speciálně pro děti a zvýrazňuje se jejich účast v liturgii.

Misijní dny si může uspořádat každá diecéze, vikariát, farnost či společenství.

Misijní sympózia jsou pro všechny, kteří se zabývají misijní činností; jejich smyslem je vzájemně se poznat a informovat, vzdělávat se především se zaměřením na řešení aktuálních otázek z oblasti misíí. První sympozium proběhlo v roce 2004 v Praze s účastí Jozefa kardinála Tomka, který byl šestnáct let prefektem Kongregace pro evangelizaci národů (do roku 2001).

Misijní kongres dětí se koná jednou za tři roky na přelomu září a října; je určený zvláště dětem zapojeným do Papežského misijního díla dětí a je vyvrcholením jejich úsilí. Je to příležitost pro vzájemné poznání a společné prožívání liturgie, vzdělávání i zábavu. Kongresy mají vždy i vzácné hosty, např. papežského nuncia, generálního sekretáře Papežského misijního díla dětí a další zahraniční hosty i české a moravské biskupy.

Horské klubání je odměnou pro členy Misijních klubek za jejich pomoc misíím. Každý rok v dubnu se schází v Krkonoších asi 100-200 dětí v doprovodu dospělých ke sdílení zkušeností, radosti, tvůrčí práce a modlitby.

Některá Klubka pořádají během prázdnin **Misijní tábory**.

Misijní škola animátorů (MIŠKA) je akce s animační a formační náplní; připravuje účastníky na misijní práci s dětmi, pořádání misijních besed a prezentací.

4. 3. 3. Členské aktivity

Mezi tradiční aktivity patří **Misijní jarmark**. Napečené dobroty a rukodělné výrobky se nabízejí na prodej a výtěžek je pak odeslán do fondu Papežských misijních děl na podporu jejich projektů. Přínosem je i možnost mezigenerační spolupráce ve farnosti: nejmladší a nejstarší generace může spolupracovat při pečení a vyrábění, prostřední generace se dobře uplatní při organizaci a zajištění celé akce. Na jarmarku lze také nabízet misijní materiály.

Misijní koláč obnáší napečení koláčů a různých dalších dobrot, do něhož se může zapojit celá farnost, a následná aukce, jejíž výtěžek rozhojní fond na podporu chudých v misiích. Tato aktivita se uplatňuje v postní době, nejčastěji o čtvrté neděli postní Laetare – protože má přinášet radost jak do místních společenství, tak do misijních zemí.

Misijní štrúdlování, jak napovídá název, znamená napéci štrúdlů, které se pak nabízejí s prosbou o finanční pomoc na nutriční projekty Papežských misijních děl.

Členové misijního klubu šetří pro misie každý týden částku v hodnotě jednoho chleba – odtud název **Chléb pro misie**.

Misijní bonbónek je obdobný závazek pro děti – do své misijní pokladničky střídají týdně obnos za bonbónek, který si odřeknou ve prospěch chudých dětí.

Pohled pro misie je také aktivita pro děti. Na předtištěné pohlednice, které se objednávají v kanceláři Papežských misijních děl, děti malují obrázky k Vánocům, Velikonocům, svátkům či narozeninám, ty se pak vystavují a prodávají.

Jeden dárek navíc motivuje děti především během adventu, aby pamatovaly na chudé děti v misiích a snažily se nashromáždit peníze na vhodný dárek. Papežské misijní dílo vybere jeden projekt schválený generálním sekretariátem v Římě a poskytne vhodné materiály, na jejichž základě je možné dětem vysvětlit, co konkrétně dětem v misiích chybí, a děti si pak mohou vybrat, na jaké dárky budou šetřit. Když se jim podaří našetřit, zabalí obnos jako dárek a odevzdají. Za odměnu si pak mohou zavěsit ozdobu na stromeček v kostele nebo přidat postavičku do betléma apod.

Výtěžky tradičních akcí se zasílají jako dary do fondů Papežských misijních děl, každá akce má svůj variabilní symbol:

VS 140 – Pohled pro misie

VS 141 – Misijní štrúdlování

VS 240 – Jeden dárek navíc

VS 640 – Misijní jarmark

VS 740 – Podpora projektů pro děti v bídě – Misijní kalendář

VS 840 – Misijní koláč

VS 888 – Chléb pro misie

VS 940 – Misijní bonbónek

4. 3. 4. Propagace Papežských misijních děl

Národní kancelář produkuje a nabízí širokou škálu propagačních materiálů: tiskoviny, audiovizuální produkci i různé misijní předměty.

Mezi nabízenými tiskovinami jsou i dvě knihy Filipa Breindla, které popisují den po dni průběh dokumentačních cest Papežských misijních děl do Papuy-Nové Guiney (Papuánská velká noc) a Guyany a Surinamu (Za misionáři Amazonie) a také útlá knížka Poklady misíí s Jiřím Šlégrem. Dále plakáty, informační brožury, předtisky pohlednic pro akci Pohled pro misie, metodické materiály MOST, kartičky Kintuadi s obrázky a citáty, které děti mohou sbírat, velké a malé kalendáře s fotografiemi z misíí.

Od října 2006 vychází pravidelně dvakrát ročně osmadvacetistránkový informační časopis **Misijní zpravodaj – missio**. Přináší aktuality a dopisy z misíí, misijní vzdělávání, biblické zamyšlení, nabízí akce a setkání, informuje o aktuálních projektech. Od roku 2002 připravují Papežská misijní díla vždy jedno zářijové číslo dětského katolického časopisu **Duha**, který nyní vychází pod záštitou Kongregace bratří Nejsvětější Svátosti. Velice zajímavým počinem je časopis **Nejsi sám... Myslíš i na**

chudé? Je to časopis dětí pro děti – jeho šéfredaktor Dominik Levíček ho začal vydávat spolu s kamarády ve dvanácti letech.

Papežská misijní díla ve spolupráci s TV NOE připravují od roku 2006 každý měsíc hodinový pořad s názvem **Misijní magazín** určený pro širokou veřejnost. Odvysílané díly je možné shlédnout v archivu TV NOE nebo jsou k dispozici na DVD. Tým Papežských misijních děl se vydává na dokumentační cesty do oblastí, kam směřuje podpora z Česka, a natáčí tam filmy, které jsou potom k dispozici na DVD (v české a anglické verzi) pro inspiraci a propagaci misí. Na DVD je zdokumentována i řada domácích setkání a akcí.

K propagaci slouží i putovní misijní výstavy, které lze zapůjčit, a řada předmětů: růžence, křížky, svíčky, šátky, trička, balonky, samolepky, pexesa, pohlednice, drobnosti pro misijní jarmark.

Zájemci si také mohou vypůjčit pro různá modlitební setkání misijní kříž, který do České republiky daroval v jubilejním roce 2000 Svatý Otec Jan Pavel II.

Velice účinným nástrojem propagace jsou přednášky a besedy, často spojené s promítáním a nabídkou misijních materiálů, ve kterých P. Šlégr a další pracovníci hojně vystupují. Zájem o besedy je ještě větší, když je k dispozici host z cizokrajné misijní diecéze.

4. 4. Cíle na domácím poli a jejich naplnění

Všechny shora uvedené činnosti mají dva hlavní cíle: spirituální, totiž povzbuzovat misijní zápal a vědomí univerzálního charakteru církve, a materiální, tj. vybrat co nejvíc finančních prostředků, které pak slouží k financování projektů Papežských misijních děl v misijních diecézích.

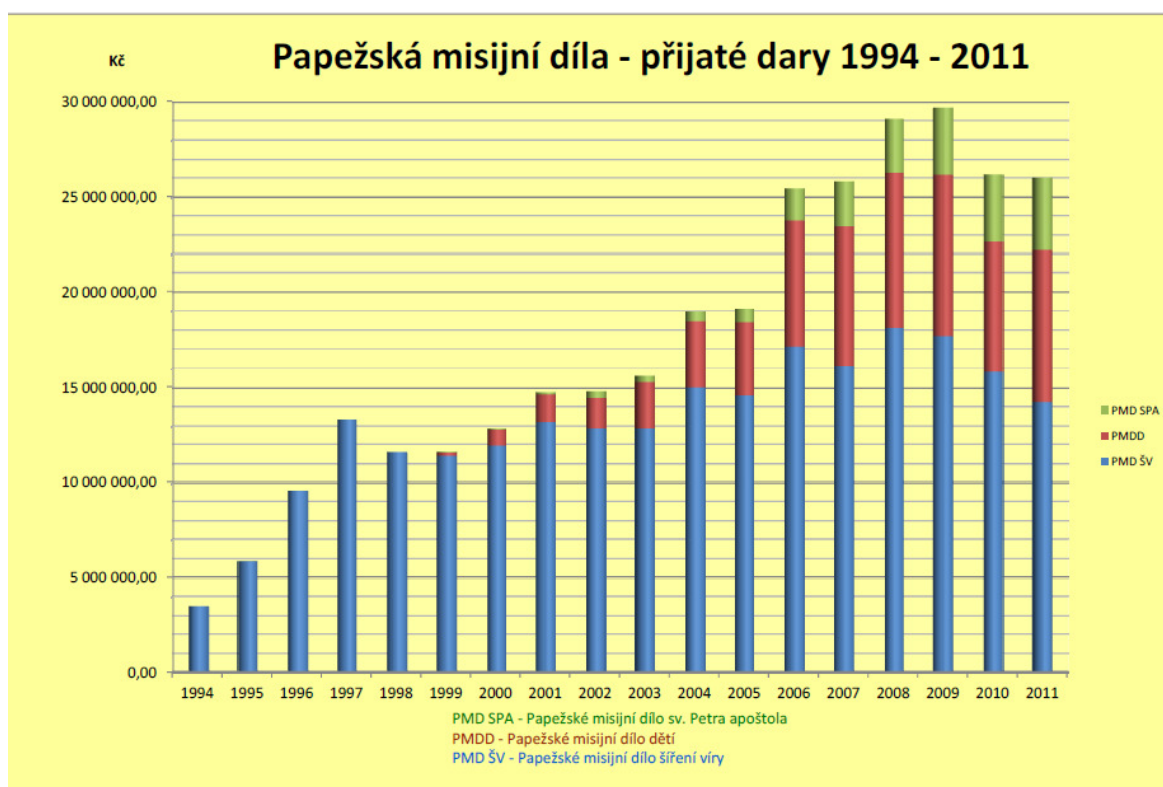
Nakolik se daří naplnit cíl spirituální, je velmi nesnadné posoudit přímo, neboť nemáme žádné nástroje k měření toho, co se odehrává v myslích a srdcích lidí. Avšak i to, co se odehrává uvnitř, se zpravidla nějak projevuje navenek. A za jeden z ukazatelů růstu misijního zápalu můžeme docela dobře považovat i to, jak se daří plnit cíl materiální, tj. jakým obnosem dárci z České republiky přispívají na misijní úsilí světové církve.

Následující čtyři grafy, převzaté z informačních materiálů Papežských misijních děl⁷⁰, velmi názorně ukazují vývoj dárcovství od roku 1994, resp. 1999 do roku 2011.

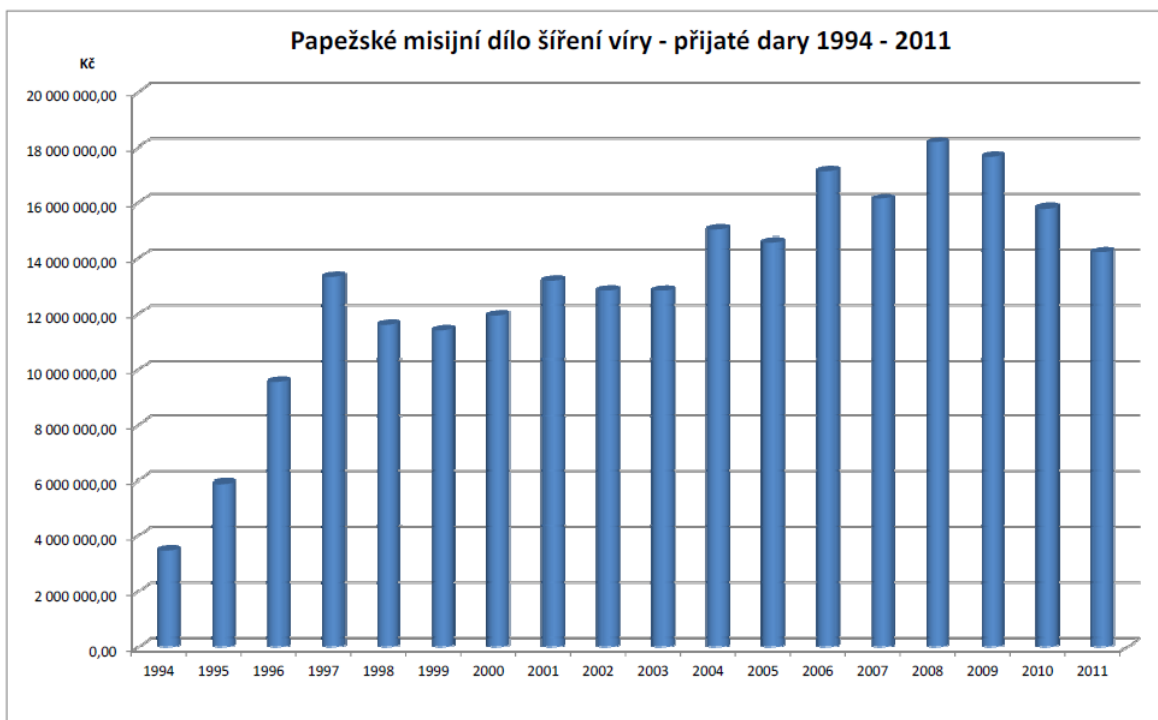
První graf shrnuje dary přijaté v rámci Děl šíření víry, dětí a sv. Petra apoštola. V prvních čtyřech letech vidíme strmý nárůst z asi 3,3 mil. Kč každý rok o zhruba 3 miliardy na čtyřnásobek (asi 13,2 mil. Kč). Pak se křivka trochu zhoupne a po dvou

⁷⁰ <http://www.missio.cz> [cit. 2013-03-24]

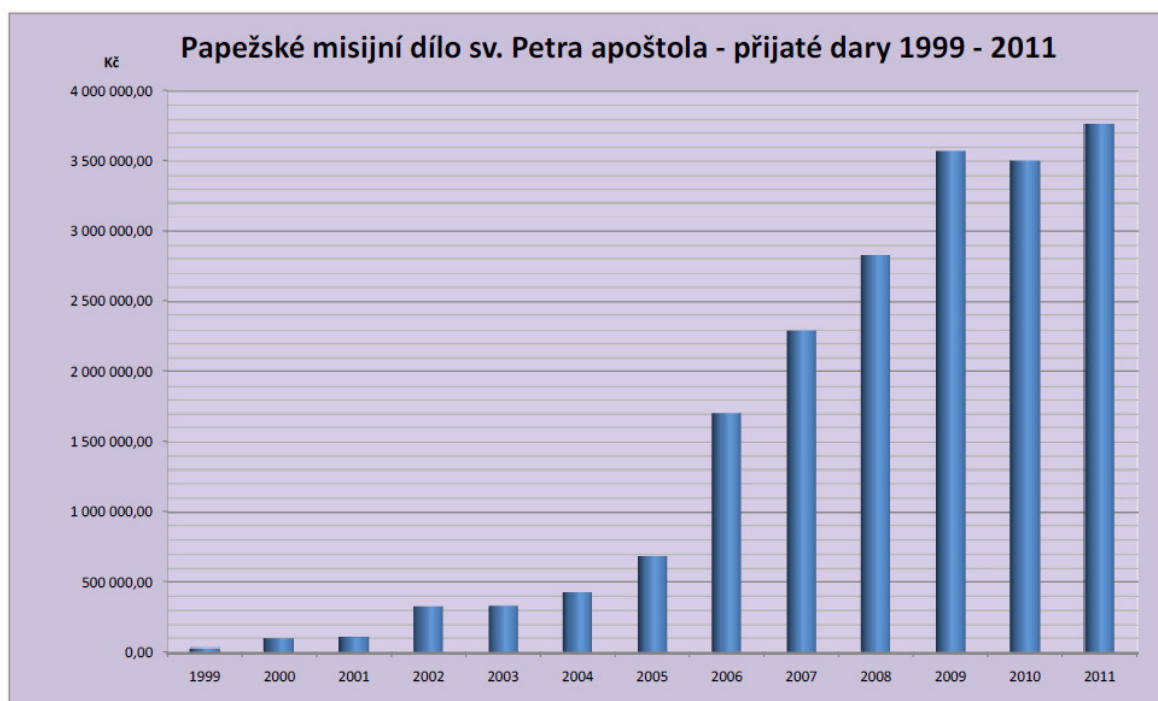
letech opět stoupá k celkovému maximu necelých 30 mil. Kč v roce 2009. To je za 16 let téměř desetinásobek počáteční částky. Podle posledních informací rok 2012 znamenal dosavadní rekord: 32,3 mil. Kč. Za povšimnutí stojí i to, že od založení Díla dětí a Díla sv. Petra apoštola jsou za výrazným růstem výtěžků právě tato díla, především Dílo dětí. Dílo šíření víry sice s jistou fluktuací také roste, ale zdaleka ne tolik. Těžko posoudit, zda je to oslovením nových dárců nebo explicitním rozlišením příjemců, kteří dříve splývali v jedno. Další tři grafy pak ukazují vývoj v jednotlivých Dílech zvlášť.

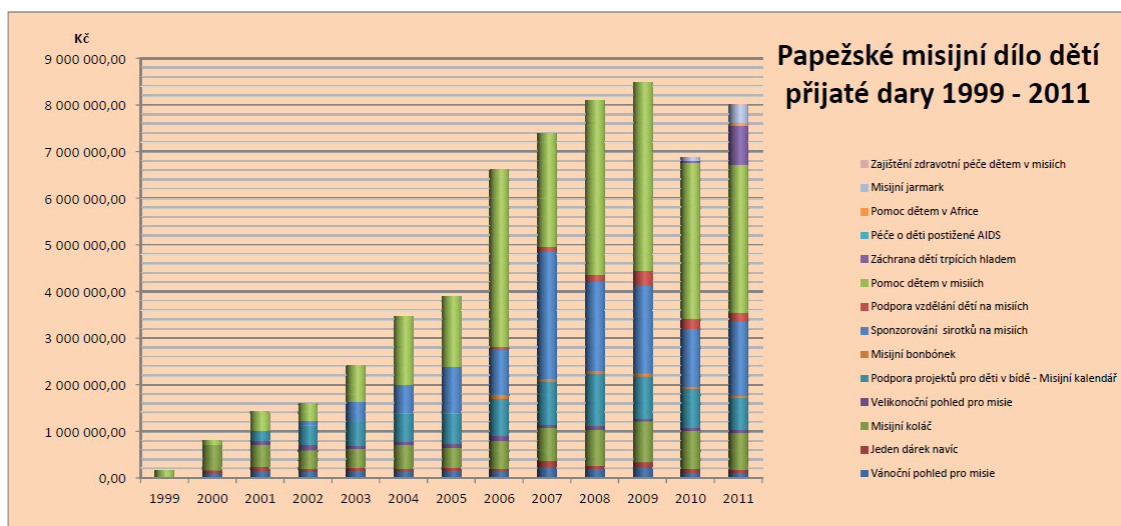
Graf 1: Papežská misijní díla - přijaté dary 1994 - 2011

Graf 2: Dílo šíření víry - přijaté dary 1994 - 2011

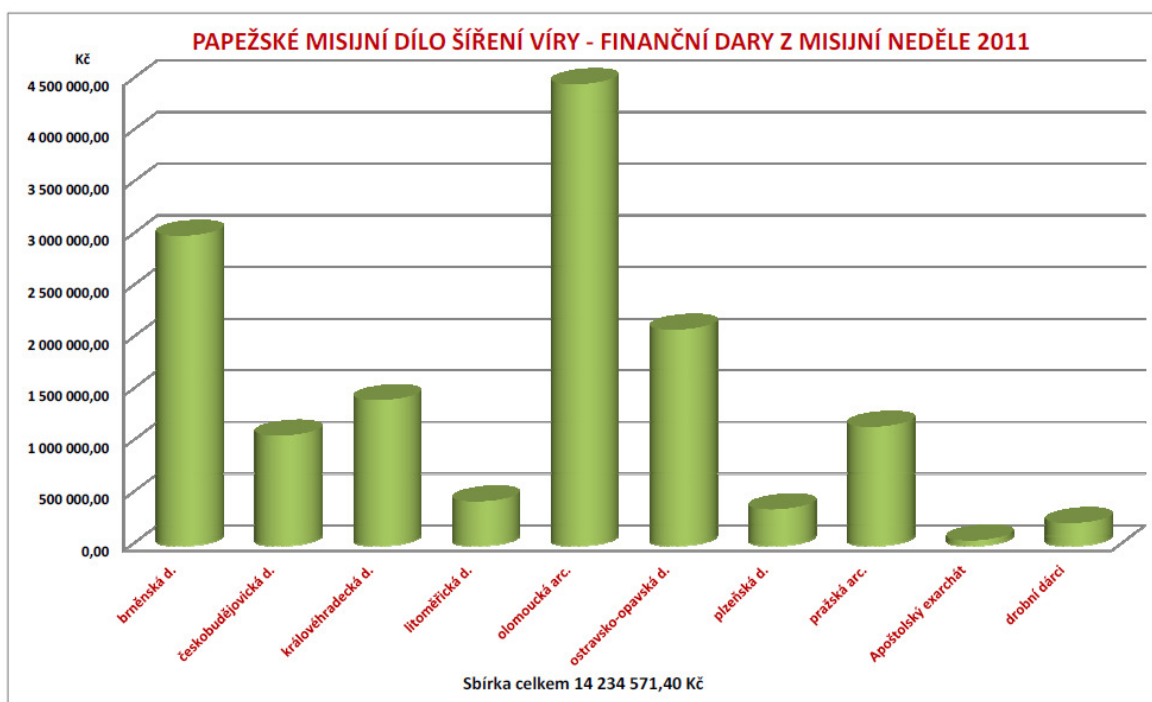

Graf 3: Dílo sv. Petra apoštola – přijaté dary 1999 - 2011

Graf 4: Dílo dětí - přijaté dary 1999 - 2011

Podívejme se ještě blíže na strukturu příjmů a vezměme si za příklad rok 2011. V grafu 5 vidíme, kolik činily finanční dary z misijní neděle: zaokrouhлено 14 235 000 a tutéž částku udává i výroční zpráva jako příjmy pro Dílo šíření víry za celý rok. Je to souhrn mešní sbírky a případných doprovodných akcí. V průběhu roku již ale jiné příjmy zřejmě nejsou. Dílo dětí žádnou vlastní nedělní sbírku nemá, příjmy jsou tedy z průběžně zasílaných darů na různé účely podle variabilních symbolů a z akcí jako misijní jarmark, misijní koláč apod. Celkem za rok 2011 Dílo dětí přijalo 8 005 000 Kč. Dílo sv. Petra apoštola pak 3 768 000 Kč.

Graf 5: Dílo šíření víry - dary z Misijní neděle 2011 podle diecézí

Výkaz příspěvků

došlých pro „Dílo šíření víry“ v letech 1912 – 1928 z diecésí českých a moravských na ústřední ředitelství „Díla šíření víry“ v Praze a uveřejněných ve „Věstníku díla šíření víry“ v KČ.

Dle diecésí je výsledek za léta 1912-1928 v KČ:

Arcidiecéze pražská	250 343,37
Diecése litoměřická	39 879,07
Diecése králové-hradecká	105 999,46
Diecése česko-budějovická	57 489,06
Arcidiecése olomoucká	50 305,76
Diecése brněnská	247 025,87
Z jiných diecésí	1 515,00
Dohromady od roku 1912-1928	752557,59

Tabulka 7: Dílo šíření víry - přijaté dary za léta 1912 – 1928 podle diecézí

Tabulku 7 uvádíme jen pro zajímavé srovnání, jak se proměnily výnosy sbírek v jednotlivých diecésích v rozmezí století. V počátcích Papežských misijních děl u nás byla nejštědřejší pražská arcidiecéze, zatímco arcidiecéze olomoucká obsadila předposlední příčku – a to tehdy zahrnovala ještě území dnešní samostatné diecéze ostravsko-opavské. Naopak dnes je arcidiecéze olomoucká spolehlivě nejštědřejší, přestože je menší než tehdy.

Přispívají dnes věřící u nás na misie hodně nebo málo? Např. v roce 2009 byla Česká republika v absolutních částkách (nikoli poměrných) mezi evropskými zeměmi na čtrnáctém místě v darech pro Dílo sv. Petra apoštola, na desátém místě v rámci Díla šíření víry a na osmém místě v rámci Díla dětí.⁷¹ Vezmeme-li v úvahu, jak malé procento obyvatel se aktivně hlásí k římskokatolické církvi, je to docela úctyhodný výkon.

⁷¹ Srov. <http://tisk.cirkev.cz/z-domova/podpora-papezskych-misijnich-del-v-cr/> [cit. 2013-04-07]

5. Hodnocení činnosti

Nyní je načase prozkoumat, jak se vybrané finanční prostředky uplatňují. Využijeme k tomu výroční zprávy a přehledy, které jsou veřejně k dispozici. Jako logická metoda se nám jeví kvalitativně roztřídit podporované aktivity na vysloveně misijní činnost a činnost, která vlastní misi podporuje, na jedné straně a na straně druhé činnost de facto charitativní, která by v sekulárním prostředí byla označena za humanitární pomoc nebo rozvojovou spolupráci.

Pak přijde na řadu analýza kvantitativní. Plán byl na základě výročních zpráv zjistit, jaký objem finančních prostředků byl vydán na jednotlivé typy činnosti, a z toho pak určit, který typ z podporovaných činností je zastoupen v jakém rozsahu. Tento plán se nepodařilo bezprostředně realizovat, neboť výroční zprávy a zveřejněné přehledy uvádějí počty a typy projektů, resp. počty podporovaných dětí, nikoli však finanční částky na ně vynaložené. Napsala jsem tedy do národní kanceláře Papežských misijních děl prosbu o tyto údaje, a získala tak kompletní přehled finančních prostředků darovaných z České republiky na jednotlivé projekty v zahraničí za roky 2011 a 2012.

5. 1. Misijní činnost

Stejně jako při posuzování plnění cílů Papežských misijních děl na domácím poli neumíme ani při zkoumání vlastní misijní činnosti v zahraničí zachytit spiritualitu. Co však zachytit umíme, to jsou prostředky vynaložené na tuto činnost.

K misijní činnosti počítáme podporu bohoslovců v jejich přípravě na kněžství; ta se děje formou řádné podpory v rámci Díla sv. Petra apoštola a v roce 2011 činila zaokrouhleno \$184 000, v roce 2012 pak \$ 186 000. V rámci Díla šíření víry se dotuje jednak běžná činnost biskupství v misijních diecézích formou tzv. řádné podpory (viz kapitola 3.4), v roce 2011 to bylo cca \$ 371 000, v roce 2012 cca \$ 238 000, jednak se podporují katechisté, a to částkou \$ 131 000 v roce 2011 a částkou \$ 104 500 v roce 2012, a zbytek se vynakládá na opravy a budování církevních staveb (kostelů, kaplí, klášterů, far apod.) a na podporu pastorační činnosti, ať už na formaci pracovníků nebo na nákup vozidel pro pastorační práci apod. (\$ 325 000 v roce 2011, \$ 340 000 v roce 2012). Celkem v roce 2011 Dílo šíření víry poskytlo \$ 827 000, v roce 2012 pak \$ 682 000.

Z přehledu vynaložených finančních prostředků, který mi poskytla národní kancelář Papežských misijních děl, je zřejmé, že všechny prostředky poskytované do zahraničí v rámci Díla sv. Petra apoštola a Díla šíření víry jsou využity na misijní činnost.

5. 2. Činnost organizovaná misijní stanicí

Činnost organizovaná misijní stanicí není přímá misijní činnost. Typicky se jedná o nutriční programy pro děti, zajištění pitné vody, poskytování zdravotní péče a léků, hrazení provozu sirotčinců, ubytovacích a stravovacích zařízení pro chlapce a dívky, výstavbu, přestavbu či vybavení školních a předškolních zařízení, pomoc postiženým dětem, podporu školního vzdělání a předškolních programů, reintegrační programy pro děti z uprchlických táborů apod. V sekulárním prostředí bychom tyto činnosti řadili k humanitární pomoci či rozvojové spolupráci, v církevním prostředí je to klasická charitativní činnost. Je konaná nezištně a z křesťanské lásky, ale není to činnost vpravdě misijní, jakkoli může připravovat půdu pro hlásání evangelia.

Tento typ činnosti se týká pouze Papežského misijního díla dětí. To ovšem bylo založeno právě s myšlenkou na všestrannou pomoc chudým dětem, nikoli jako organizace soustředěná výhradně na misii.

5. 3. Výsledky analýzy

Tabulka 8 ukazuje rozmístění pomoci podle Děť a kontinentů.

Kontinent	Dílo	2011		2012	
Afrika	Sv. Petra apoštola	\$ 85 962		\$ 82 268	
	Šíření víry	\$ 377 400		\$ 462 276	
	Děť	\$ 182 400		\$ 182 275	
	Celkem	\$ 645 762	47,5%	\$ 726 819	57,5%
Amerika	Sv. Petra apoštola	\$ 22 200		-	
	Šíření víry	\$ 173 468		-	
	Děť	\$ 52 400		\$ 55 000	
	Celkem	\$ 248 068	18,2%	\$ 55 000	4,4%
Evropa	Sv. Petra apoštola	-		\$ 5 000	0,4%
Oceánie	Sv. Petra apoštola	\$ 55 812		\$ 86 078	
	Šíření víry	\$ 75 000		-	
	Děť	\$ 11 000		\$ 15 000	
	Celkem	\$ 141 812	10,4%	\$ 101 078	8%
Asie	Sv. Petra apoštola	\$ 20 000		\$ 12 920	
	Šíření víry	\$ 201 509		\$ 219 900	
	Děť	\$ 102 500		\$ 143 150	
	Celkem	\$ 324 009	23,8%	\$ 375 970	29,7%

Tabulka 8: Rozdělení podpory podle kontinentů v letech 2011 a 2012

V roce 2011 z celkových \$ 1 359 651 putovalo 47,5% do Afriky, 18,2% do Ameriky, 10,4% do Oceánie a 23,8% do Asie, tedy téměř polovina do Afriky a téměř čtvrtina do Asie. V roce 2012 z celkem \$ 1 263 867 se uplatnilo 57,5% v Africe, 4,4% v Americe, 0,4% v Evropě, 8% v Oceánii a 29,7% v Asii. Afrika a Asie dostaly více peněz než

v předchozím roce, i když celková částka k dispozici byla menší, tudíž ostatní kontinenty dostaly výrazně méně. V Africe jsou hlavními příjemci Uganda a Zambie, v Asii Bangladéš a Srí Lanka, v Americe Guyana a Surinam, v Oceánii Papua Nová Guinea.

Tabulka 9 přináší souborné údaje o vynaložených prostředcích v rámci jednotlivých Děln z let 2011 a 2012 a zároveň přehledně shrnuje výsledky naší analýzy:

PMD	Typ činnosti	2011	%	2012	%
Sv. Petra apoštola	misijní	\$ 183 994	13,5	\$ 186 266	14,7
Šíření víry	misijní	\$ 827 377	60,9	\$ 682 176	54,0
Děti	misijní	\$ 27 700	2,0	\$ 28 200	2,2
Děti	charitativní	\$ 320 600	23,6	\$ 367 225	29,1
celkem	misijní	\$ 1 039 071	76,4	\$ 896 642	70,9
celkem	charitativní	\$ 320 600	23,6	\$ 367 225	29,1
celkem		\$ 1 359 671	100,0	\$ 1 263 867	100,0

Tabulka 9: Poměr misijní a charitativní činnosti v Papežských misijních dílech v České republice

Jasně vidíme, že veškeré prostředky darované skrze Dílo sv. Petra apoštola a Dílo šíření víry se uplatňují na misijní činnost a představují 13,5% resp. 60,9% z celkové podpory poskytnuté v roce 2011, v roce 2012 pak 14,7% resp. 54%.

Naopak Papežské misijní dílo dětí dává téměř všechny své prostředky na činnost charitativní a jen malou část, asi 2% z celkové podpory (totiž 8% resp. 7% ze svých prostředků) na činnost misijní. Je tedy ve své realizaci v misijních diecézích jednoznačně charitativním dílem. Avšak způsob, jakým finanční prostředky získává v České republice, totiž způsob, jakým pracuje s dětmi, je typicky činnost prohlubující nejen sociální citlivost a solidárnost, ale také víru. Situace se nám jeví tak, že pastorece dětí v Misijních klubech je pro Papežská misijní díla přinejmenším stejně důležitá jako získávání financí pro pomoc v misijních diecézích, ne-li ještě důležitější.

Tabulka 9 ukazuje, že v roce 2011 přibližně tři čtvrtiny celkem vybraných peněz byly vynaloženy na misijní činnost a jedna čtvrtina na charitativní činnost. V roce 2012 se poměr posunul poněkud více ve prospěch charitativní činnosti, což je dáno tím, že poněkud poklesly příjmy Díla šíření víry a vzrostly příjmy Díla dětí. Nicméně Papežská misijní díla jsou organizací, která je opravdu převážně misijní. Bude zajímavé sledovat, jak se poměr misijní a charitativní činnosti bude vyvíjet v budoucnu.

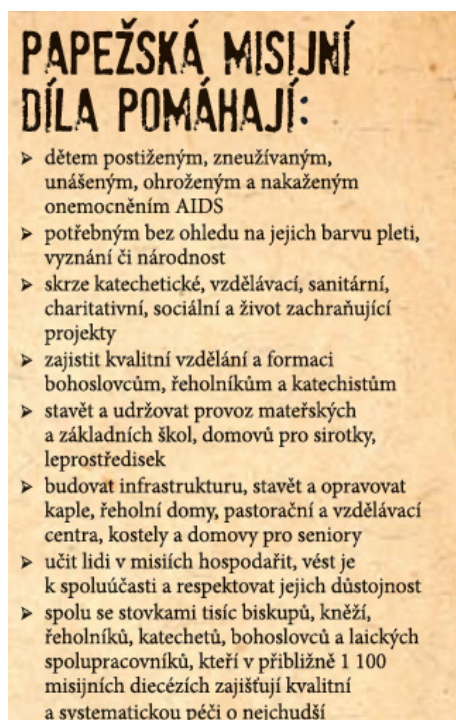
Závěr

Závěrem se vraťme ke klíčové otázce, kterou jsme si položili v úvodu této práce, totiž nakolik jsou Papežská misijní díla v České republice práva slovu „misijní“ ve svém názvu.

Kvalitativní hodnocení toho, jak se daří hlásat evangelium, nemůžeme dost dobře vyslovit, neboť víra jako taková je neměřitelná a do srdce člověka vidí jen Bůh. Nicméně z dostupných materiálů i osobního kontaktu je zjevné, že snaha plnit tento úkol je veliká.

Co se nám zachytit podařilo, je kvantitativní vyjádření, jaká část vybraných finančních prostředků se vynakládá na misijní dílo. Přímo z národní kanceláře jsme získali přesné údaje o dotacích zaslaných na jednotlivé projekty v misijních diecézích v posledních dvou letech, a tak můžeme s jistotou říci, že ze tří čtvrtin se jedná o činnost vpravdě misijní. Zbývající čtvrtina je vynakládána na činnost charitativní, ale zdá se, že je pozoruhodným způsobem vyvážená „misii“ při získávání financí v České republice. Jedná se totiž o Dílo dětí a je pochopitelné, že pro děti je mnohem srozumitelnější podporovat chudé vrstevníky v každodenních nesnázích, do kterých se mohou snadno vcítit. A právě práce s dětmi v Misijních klubech má velmi výrazný pastorační rozměr. Podivuhodně se tak zpřítomňuje téměř dvě století stará vize zakladatelky Pauline Marie Jaricot o spojených nádobách staré domácí a mladé misijní církve.

Je nasnadě se ptát, jak a proč nám řešená otázka vůbec přišla na mysl. Je to proto, že Papežská misijní díla ve svých propagačních materiálech, výročních zprávách apod.

Obrázek 3: Ukázka z výroční zprávy za rok 2011

výrazně akcentují charitativní činnost (viz obr. 3), a vyvolávají tak dojem, že si konkurují s Charitou. (Někdy se objeví i dosti průhledné narážky na charitní projekt Adopce na dálku®.) Vycítila jsem mezi těmito dvěma organizacemi jistou rivalitu a chtěla jsem zjistit, je-li opodstatněná. Není. Z provedené analýzy vyplývá, že základní charakter Papežských misijních děl je mnohem více misijní, než jak sama sebe prezentují.

Práce mi přinesla ještě jedno překvapivé zjištění, a to že v Praze ke své škodě poněkud přehlízíme zajímavý poklad církve – Praha má z téměř dvou set Misijních klubek pouze čtyři.

Oproti původnímu zadání má předložená práce pozměněnou strukturu, protože se ukázalo, že některá významová pole slov se překrývají v církevní a běžné mluvě.

Seznam tabulek, obrázků a grafů

Tabulky

<i>Tabulka 1: Dílo šíření víry - podpora v roce 2008</i>	34
<i>Tabulka 2: Dílo šíření víry - podpora v roce 2010</i>	34
<i>Tabulka 3: Dílo dětí - podpora v letech 2009 a 2010</i>	35
<i>Tabulka 4: Dílo dětí - počty podporovaných projektů v letech 2009 a 2010</i>	35
<i>Tabulka 5: Dílo sv. Petra apoštola – počty podporovaných seminářů a seminaristů v letech 2009 a 2010</i>	36
<i>Tabulka 6: Dílo sv. Petra apoštola – finanční podpora v letech 2009 a 2010</i>	36
<i>Tabulka 7: Dílo šíření víry - přijaté dary za léta 1912 – 1928 podle diecézí</i>	52
<i>Tabulka 8: Rozdělení podpory podle kontinentů v letech 2011 a 2012</i>	54
<i>Tabulka 9: Poměr misijní a charitativní činnosti v Papežských misijních dílech v České republice</i>	55

Obrázky

<i>Obrázek 1: Článek: Věstník díla šíření víry. Autor: T., podepsán jako Dr. T. Publikován v: Časopis katolického duchovenstva, ročník 1913, číslo 2, s. 159</i>	38
<i>Obrázek 2: Příklad schématu živého růžence</i>	41
<i>Obrázek 3: Ukázka z výroční zprávy za rok 2011</i>	56

Grafy

<i>Graf 1: Papežská misijní díla - přijaté dary 1994 - 2011</i>	49
<i>Graf 2: Dílo šíření víry - přijaté dary 1994 - 2011</i>	50
<i>Graf 3: Dílo sv. Petra apoštola – přijaté dary 1999 - 2011</i>	50
<i>Graf 4: Dílo dětí - přijaté dary 1999 - 2011</i>	51
<i>Graf 5: Dílo šíření víry - dary z Misijní neděle 2011 podle diecézí</i>	51

Seznam literatury

Biblické citáty a zkratky jsou uvedeny podle ekumenického překladu.

Církevní dokumenty

Dokumenty Druhého vatikánského koncilu

(http://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/index.htm):

Dekret o misijní činnosti církve *Ad gentes*. 1965

Pastorální konstituce o církvi v moderním světě *Gaudium et spes*. 1965

Prohlášení o náboženské svobodě *Dignitatis humanae*. 1965

Jan XXIII. encyklika *Mater et Magistra*. 1961

Jan Pavel II. encyklika *Redemptoris Missio*. 1990

Kodex kanonického práva. Praha: Zvon, 1994 (CIC)

PAVEL III. *Sublimis Deus*. 1537. Faith (výňatky v THOMAS Norman E. (ed.) *Classic Texts in Mission & World Christianity*, Maryknoll, New York: Orbis Books, 1995

Použitá literatura

BARTH, Karl. *Theologische Fragen und Antworten*. Zollikon: Evangelischer Verlag. 1957. (výňatky v anglickém překladu v THOMAS Norman E. (ed.) *Classic Texts in Mission & World Christianity*, Maryknoll, New York: Orbis Books, 1995

BAUER Peter, YAMEY Basil: Against Foreign Aid. *Sunday Telegraph* 8. 2. 1981. Mírně krácená verze je dostupná na <http://www.thedegree.org/econn023.pdf> [cit. 2011-08-08]

BOHHOEFFER, Dietrich. *Letters and Papers from Prison*. Rozšířené vydání. Ed. Eberhard Bethge. New York: Macmillan, 1971

CLEMENT of Alexandria: *The Stromata I*, uvedeno podle THOMAS Norman E. (ed.) *Classic Texts in Mission & World Christianity*, Maryknoll, New York: Orbis Books, 1995

CLÉVENOT, Michel. Jezuitské redukce v Paraguayi. *Concilium* 1986/5 – převzato z: *Teologické texty* 13 (samizdat, 1986), dostupné na <http://www.teologicketexty.cz/casopis/1992-1/Jezuitske-redukce/29> [cit. 2013-02-22]

“Conclusion“ in: GLASSER Arthur F., MCGAVRAN Donald A. *Contemporary Theologies of Mission*. Grand Rapids, MI: Baker Book House. 1983

DOLEŽEL, Jakub. *Teoretické ukotvení církevní sociální práce na pozadí obecných a českých charitních dějin až po encykliku Deus caritas est*. Disertační práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011

GUTIÉRREZ, Gustavo. *A Theology of Liberation*. Maryknoll, New York: Orbis Books, 1973

KERRY, John. Address at the University of Virginia. 2013-02-20
<http://www.state.gov/secretary/remarks/2013/02/205021.htm> [cit. 2013-02-25]

KÜNG, Hans. *Theologie im Aufbruch: Eine ökumenische Grundlegung*. Mnichov: Piper Verlag, 1987, s. 157; uvedeno podle THOMAS Norman E. (ed.) *Classic Texts in Mission & World Christianity*, Maryknoll, New York: Orbis Books, 1995

LAS CASAS, Bartolomé de. *Del Único Modo de Atraer a Todos los Pueblos a la Verdadera Religión*. Ed Augustín Millares Carlo. México: Fondo de Cultura Económica, 1942

LIVINGSTONE, David. *Dr. Livingstone's Cambridge Lectures*. Ed. William Monk. London: Deighton, Bell & Co., 1860

LUTHER, Martin. *Gospel Sermon, Ascension Day*. (výňatky v THOMAS Norman E. (ed.) *Classic Texts in Mission & World Christianity*, Maryknoll, New York: Orbis Books, 1995

MOLTMANN, Jürgen. *The Church in the Power of the Spirit*. New York: Harper & Row, 1977

OPATRŇÝ, Michal. Charitativní práce: interakce sociální práce a diakonie. In: OPATRŇÝ M., LEHNER, M. a kol. *Teorie a praxe charitativní práce*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Teologická fakulta, 2010, s. 43-45

SACKS Jonathan: *O svobodě a náboženství*. Praha: P3K, 2005

Salve Regina: Zpravodaj římskokatolické farnosti Březolupy, 2012, č. 5

SMOLÍK Josef: Rasismus: pohled do historie. *Rexter – politicko-sociologický časopis*, 2/2006, dostupné na <http://www.barrister.cz/strat/rexter/page.php?id=52> [cit. 2011-08-08]

ŠLÉGR, Jiří. Rozhovor pro *Špindlerovské noviny*
http://www.interes.cz/spindlerovske_noviny/12lcerven/1stoLetPMD.html [cit 2013-03-07]

Věstník díla šíření víry., *ČKD*, 1913/2, str. 159, cit dle:
<http://depositum.cz/knihovny/ckd/strom.clanek.php?clanek=4912> [cit. 2013-03-07]

WCC Bangkok Assembly 1973: *Minutes and Report of the Assembly*. Ženeva: WCC, 1973

Základní informace ke stému výročí Papežských misijních děl u nás http://www.bihk.cz/repository/files/PMD/2012/02_Vyroci_100_let_PMD_zakladni_informace.pdf [cit 2013-03-07]

Zdroje

Asociace Fair Trade <http://www.fairtrade-asociace.cz/> [cit. 2011-08-08]

Česká biskupská konference
<http://tisk.cirkev.cz/z-domova/podpora-papezskych-misijnich-del-v-cr> [cit. 2013-04-07]

Deklarace Dobrého humanitárního dárcovství. Dostupné na
<http://www.goodhumanitariandonorship.org/gns/principles-good-practice-ghd/overview.aspx> [cit. 2013-02-13]

Maentiva <http://www.maentiva.com/cs/maentiva-holding/filantropie/definice-filantropie>
[cit. 2013-02-22]

One family <http://www.onefamilyinmission.org/homepage/our-history.html> [cit. 2013-02-28]

Papežská misijní díla v České republice <http://www.missio.cz> [cit. 2013-03-24]

Pontificie Opere Missionarie <http://www.ppoomm.va> [cit. 2013-03-02]

Signály (Vojtěch Hýbl) <https://vvrh.signaly.cz/1105/zivy-ruzenec> [cit. 2013-03-24]

Společné prohlášení Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě, Evropského parlamentu a Komise o rozvojové politice Evropské unie: „Evropský konsenzus“ (2006/C 46/01)

Stanovy Papežských misijních děl <http://www.missio.cz/pmd/stanovy/> [cit. 2013-03-11]

Statuto – Pontificie Opere Missionarie
http://www.ppoomm.va/Documenti/statuti/statuto_it.pdf [cit. 2013-03-03]

Svatý stolec <http://www.vatican.va/> [cit. 2013-03-26]

Zákon 151/2010 Sb. o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí. Dostupné na
http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/zakon_o_zahranicni_rozvojove_spolupraci.html [cit. 2013-02-13]

Zpravodajská agentura Kongregace pro evangelizaci národů FIDES (www.fides.org)
[cit. 2013-02-13]

Svatý stolec podrobněji:

http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cevang/documents/rc_con_cevang_20100524_profile_en.html [cit. 2013-02-28]

http://www.vatican.va/holy_father/leo_xiii/encyclicals/documents/hf_l-xiii_enc_03121880_sancta-dei-civitas_en.html [cit. 2013-02-28]

http://www.vatican.va/holy_father/pius_xi/motu_proprio/documents/hf_p-xi_motu-proprio_19220503_romanorum-pontificum_lt.html [cit. 2013-02-28]

<http://www.totustuustools.net/magistero/113adext.htm> [cit. 2013-02-28]

http://www.vatican.va/holy_father/paul_vi/apost_letters/documents/hf_p-vi_apl_19660905_graves-increscentes_lt.html [cit. 2013-02-28]

http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cevang/pont_soc/pospa/documents/rc_pospa_doc_09092003_popf-aims_en.html [cit. 2013-03-02]

http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cevang/pont_soc/pospa/documents/rc_pospa_doc_09092003_pospa-aims_en.html [cit. 2013-03-02]

http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cevang/pont_soc/pospa/documents/rc_pospa_pro_20011027_activities_en.html [cit. 2013-03-02]

http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cevang/p_missionary_works/infantia/documents/rc_ic_infantia_pro_20011106_gen-index-profile_en.html [cit. 2013-03-03]

http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cevang/pont_soc/pospa/documents/rc_pospa_doc_09092003_pum-aims_en.html [cit. 2013-03-03]